

DELO

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA SVOBODNEGA TRŽAŠKEGA OZEMLJA

TRST SOBOTA, 19. NOVEMBRA 1949

V četrtek bo ob 20. uri v

KINU OB MORJU

Proslava

6. obletnice AVNOJ-a

Cena 15 lir - 5 din

Obnovljena izdaja leto I. števil 52.

Prvi soglasen sklep tržaškega občinskega sveta proti nedemokratičnemu ukrepu okupacijske oblasti

VU naj ukine ukaz 206 s katerim naj Trst postane kolonija

Komunistični svetovalci intervenirajo za slovenski vrtec v Rojanu, za upokojece in brezposelne. Ko se naši predstavniki bore za ukinitev ukaza 206, titovski demagog Dekleva ne odpre niti ust - Z jalovimi izgovori opravičujejo člani občinskega odbora svoje protiljudske ukrepe

Na petkovi seji tržaškega občinskega sveta je po čitanju zapisnika prva na vrsto intervencija varšavske Zbogorja s katero zahteva, da župan posreduje pri VU za prenehanje pokojnih upokojevcem, da to intervencijo je župan odgovoril, da bo vprašanje upokojevcem itak razpravljano v 14. točki dnevnega reda. Svetovalec Zbogorja ni zadovoljil z odgovorom ter zahteval, da bo o tej zadevi vložil interpelacijo. Drugo vprašanje, ki je tudi zastavil tov. Zbogor, da se pospeši razširitev italijanskega zakona na STO, po katerem morajo biti zastopniki sindikata v kolonijah za zaposlitev brezposelnih za brez posebnega podpore. Župan je odgovoril, da je odločil VU za delo obljubil prenehanje vprašanje ter obvestiti o ukrepih, ki jih bo sprejel. Na tretje vprašanje tov. Zbogorja, naj župan pojasni vprašanje odpuščanja odpuščenih pri VU za zaposlitev odpuščenih čistilcev min, je župan odgovoril, da je interveniral v ACEGAT za njihovo nastavitve.

Na drugo njegovo vprašanje glede čiščenja hiš volivnih lepakov mu je referent odgovoril, da mestni uslužbenki čistijo le do višine štirih metrov. Nato predložil župan resolucijo glede ukaza št. 206 ter poziva vse svetovalce, naj jo soglasno odobri. Svetovalec tov. Juraga zahteva, da mora priti najprej v diskusijo interpelacija komunističnih svetovalcev, s katero se zahteva priznanje enakopravnosti slovenskega uradnega jezika. To utemeljuje predvsem, da je bila ta interpelacija mnogo prej vložena, poleg tega pa se tiče prav tako kakor županov predlog kršenja osnovnih demokratičnih pravic s strani Vojaške uprave. Poleg tega je v imenu komunistične skupine dodal tudi zahtevo, da se preklicuje ukaz št. 206. Kljub temu pa ni hotel župan sprejeti na dnevni red te interpelacije.

K diskusiji so oglaševali svetovalci, ki protestirajo proti ukazu št. 206, katerega označujejo kot protizakonitnega. Posebno tega je pripelje tov. Pogassija, ki ugotovi, da ni od danes, da komunisti in demokrati protestirajo proti nedemokratičnim ukrepom in ukazom VU. To smo pokazali tudi v dejavnih ponovno smo poslali svoje proteste na Varnostni svet. Mi smo zahtevali in dosegli upravne volitve. Prav tako smo bili mi, ki smo odločno protestirali proti nedemokratičnim volivnim zakonom, proti nepravilnemu postopanju z demokrati in partizani. Tudi proti ukazu št. 183, s katerim se prepoveduje slovenski jezik v tržaški in miljski občini, smo mi prvi dvignili svoj glas in obžalujemo, da je župan danes zavzel tako protislovensko in protislovensko politiko. Po taki trdi borbi nas ni presenetilo, da je VU mogla izdati tudi ukaz 206, s katerim postajamo tržaščani kolonizirani narod brez pravic, zahtevati na sodišču pravnih in povrnitve škod, ki bi jo povzročili funkcionarji VU. Nikakor nima Vojaška uprava, ki je samo zaupna upraviteljica, pravice nedotakljivosti pred sodišči, kajti nismo čed v vojni, ko bi se mogli sklicevati na vojno pravo, temveč v mirni dobi, ko je vsaka oblast odgovorna pred sodišči za svoja dejanja. Zato zahtevamo, da se ta protidemokratičen ukaz ukine.

Slede se intervencije svetovalcev Agneletta in Stocca, ki odobravnata predlagano resolucijo. Odv. Forti v svojem govoru podpira resolucijo, katero naj bi nespremenjeno soglasno sprejeli vsi občinski svetovalci. Nato župan ponovno čita odstavek za odstavek resolucije. Na

predlog tov. Ferlana se resolucija dopolni z izrecno zahtevo, da občinski svet zahteva od VU, da ukineta ukaz št. 206. Resolucija je bila nato s tem in še z drugimi majhnimi popravki soglasno sprejeta od vseh navzočih svetovalcev. Po sprejetju se nekateri manjši sklepi je bila seja zaključena. Prinašamo celotno besedilo resolucije, sprejete na občinskem svetu. Predpostavljajo, da je ukaz ZVU št. 206, od 1. 11. 1949 po jasni in informativni uradi VU, objavljenem po radiu 14. 11. t. l. in v krajevem časopisu z današnjim dnevom, zgolj deklaratornega in ne zakonitvenega značaja; upoštevajoč vendar, da se obvestilo ukazuje, da bi opravičilo izdajo ukaza, na doždevno splošno priznano načelo vladne nedotakljivosti, ki pa ne odgovarja splošnim načelom prava niti veljavnim zakonom;

IZPODLETELA TITOFAŠISTIČNA PROVOKACIJA proti teroriziranemu prebivalstvu cone B

Tito grozi Albaniji z napadom, ki je že enkrat propadel - V kratkem bo v Sofiji proces proti titofašistu Kostovu

V poslednjem času se je ponovno začela gonja proti albanski ljudski republiki. Udarno vlogo pri tej gonji igra titofašistična beogradska vlada. V nekem svojem obvestilu je Centralni komitet albanske komunistične partije javil, da sta Tito in Caudaris že prevladala na Albanijo in razdelile njeno ozemlje. O Tito-Caudarisovih načrtih je vedela tudi albanska vlada, ki naj bi mirno gledala na dogodke, ki bi se odigrali onstran Otrantskega zaliva. Tito je o nameravanem napadu obvestil tudi ameriško in angleško obveščevalno službo.

Zahvaliti se je treba samo odločnemu stališču male, a junjske ljudske republike, ako ni prišlo do vojne izbruh, ki bi pomenil od imperialistov toliko zaželeni začetek tretjega konflikta.

Sedaj pa je sledila grozilna titovska nota albanski vladi in odpoved vzajemne pogodbe. Zato je obvestilo CK KP Albanije velikega pomena, ker nam pove, da se je Tito ponovno lotil priprav za napad na Albanijo, ki je trn v očeh imperialistom in njihovim osvajalnim načrtom.

Grožnje titofašistične na eni strani in monarho-fašistične vlade na drugi strani, tope diverzantov na albanskem ozemlju, ki jih podpirajo in pošiljajo titovi in atenska vlada, nam potrjujejo, da bodo prav z Albanijo poskušali začeti novo svetovno vojno proti Sovjetski zvezi in državam ljudske demokracije.

FEVDALIZEM V ITALIJI SE RAZKRAJA Koloni so zmagali

Vlada dodelila delovnim kmetom 45.000 hektarjev velepsestniške zemlje - Kmečke množice zasedajo neobdelana posestva

Italijanska vlada je pod pritiskom kolonov Južne Italije sklenila razdeliti 45.000 hektarjev velepsestniške zemlje. Tudi v drugih pokrajinah srednje in južne Italije zasedajo in obdelujejo fevdalna posestva.

Na drugi strani te številke približno strahotiva razkrojimo zločinov Titovih agentov v Trstu za časa n. o. borbe.

Trumanovi "sindikati," takimi argumenti so skušali tudi belički ustanovitelji nek svoj sindikata, s takimi argumenti hočejo obnoviti sindikate titofašisti.

Oni so torej ne samo razbijali delavskega razreda, marveč najhujši provokatorji, kar so, žali bog, tolikokrat dokazali v treh letih njihove zločinčne revolucionarne politike v Trstu prav na sindikalnem polju.

DA BI "PRIŠTEDILA, POL MILIJONA NA MESEC VU ukinila 23 slovenskih razredov

Nad 20 učiteljev vrženih tik pred zimo na cesto Tudi šolske oblasti delajo v duhu ukaza vu števil 183

En mesec po začetku šolskega leta se je Vojaška uprava - oddelek za solstvo - zmisliha, da je preveč razredov na slovenskih ljudskih šolah ter je zato odredila ukinitev 23 razredov. Kot posledica tega je bilo, ali se bo odpuščenih preko 20 učiteljev.

Slovske oblasti utemeljujejo ta svoj ukrep s potrebo štednje, kakor tudi, da so bili razredi premajhni. Tako so te "premajhne" razrede, od katerih pa so nekateri šteli 15 do 18 učencev, združili z ostalimi vzporednimi razredi. Na ta način se je število učencev v združenih razredih povečalo v več primerih na 25 do 30 in celo preko 30 učencev.

Značilno pri vsem tem pa je dejstvo, da se je ta potreba po združitvi pokazala predvsem v mestu samem in tržaški občini, dočim, za čudo, te potrebe na deželi ni bilo. Že to samo dejstvo jasno kaže pravi namen ukinitve slovenskih razredov. Kajti slovenske šole v mestu so trn v peti italijanskim šovinistom in zaradi tega jih je treba čim bolj omejiti, če želi imeti moč njih zatreli.

Tako politiko vodi tudi občinski referent Sciolis, ki je prenesel rojanski otroški vrtec na Greto in ga s tem dejansko zatrl. Ker otroci ne morejo v mestu poseesti slovenskih otroških vrtec, pada seveda tudi vpis v prvi razred ljudske šole. Poleg tega moramo vpoštevati, da je letošnje tudi najbolj kritično tudi iz razloga, ker prihajajo v prvi razred vojni letniki 1942-1943. Zaradi tega se je letos vpisalo okrog tristo učencev (po

na petkovi seji tržaškega občinskega sveta je po čitanju zapisnika prva na vrsto intervencija varšavske Zbogorja s katero zahteva, da župan posreduje pri VU za prenehanje pokojnih upokojevcem, da to intervencijo je župan odgovoril, da bo vprašanje upokojevcem itak razpravljano v 14. točki dnevnega reda. Svetovalec Zbogorja ni zadovoljil z odgovorom ter zahteval, da bo o tej zadevi vložil interpelacijo. Drugo vprašanje, ki je tudi zastavil tov. Zbogor, da se pospeši razširitev italijanskega zakona na STO, po katerem morajo biti zastopniki sindikata v kolonijah za zaposlitev brezposelnih za brez posebnega podpore. Župan je odgovoril, da je odločil VU za delo obljubil prenehanje vprašanje ter obvestiti o ukrepih, ki jih bo sprejel. Na tretje vprašanje tov. Zbogorja, naj župan pojasni vprašanje odpuščanja odpuščenih pri VU za zaposlitev odpuščenih čistilcev min, je župan odgovoril, da je interveniral v ACEGAT za njihovo nastavitve.

Na obnavljanje referenta Bošnjaka je tov. Ferlan odgovoril, da nezvestno postopanje, s katerim se namenuje padle borbe za svobodo. Med sklepi občinskega odbora, ki jih odobri občinski svet, je očitno mnogo intervencij oni o stalnih učiteljih v otroških vrtec. Na vprašanje tov. Biljanina je moral referent Sciolis odgovoriti, da za slovenske vrtece do učiteljsko mesto. Nato je bil odobren sklep, da župan predstavlja občino v Upravnem svetu uni.

Med drugim je vprašanje, ki se je pojavilo na občinskem svetu, je bilo, ali se bo odpuščenih preko 20 učiteljev. Svetovalec tov. Pogassija je odgovoril, da se bo odpuščenih preko 20 učiteljev. Svetovalec tov. Pogassija je odgovoril, da se bo odpuščenih preko 20 učiteljev. Svetovalec tov. Pogassija je odgovoril, da se bo odpuščenih preko 20 učiteljev.

Čitate, širite "DELO"

Čitate, širite "DELO"

Čitate, širite "DELO"

Čitate, širite "DELO"

Čitate, širite "DELO"

Čitate, širite "DELO"

Čitate, širite "DELO"

Čitate, širite "DELO"

Čitate, širite "DELO"

Čitate, širite "DELO"

Čitate, širite "DELO"

Čitate, širite "DELO"

Čitate, širite "DELO"

Čitate, širite "DELO"

Čitate, širite "DELO"

Čitate, širite "DELO"

Čitate, širite "DELO"

Čitate, širite "DELO"

Čitate, širite "DELO"

Čitate, širite "DELO"

Čitate, širite "DELO"

Čitate, širite "DELO"

Čitate, širite "DELO"

Čitate, širite "DELO"

Poostriiti moramo borbo za enakopravnost slovenskega jezika

Titofašisti igrajo v miljskem občinskem svetu vlogo provokatorskega steklega psa proti demokratični upravi

Najkonkretniji dokaz povezuje med titofašisti in italijanskimi nacionalisti v interesu anglo-ameriškega imperializma in njegovih nesramnih kockanj s svobodo in pravicami tržaškega ljudstva je gonja proti našemu demokraciji zupanu v miljski občini.

rejo prepletana s provokacijami. Oni, prav tako kakor italijanski šovinisti in imperialisti, hočejo razpustitev demokratičnih občinskih uprav. S tem dokazujejo svoj protiljudski in protislovenski bes, ker borba za narodnostne pravice ne pomenja samo sprejemanje dveh besed na neki seji, marveč tudi in predvsem konkretna, množična borba za enakopravnost slovenskega jezika, konkretna borba in delo za slovenske šole, slovensko kulturo, slovenske otroške vrte, da bodo slovenske vasi imele električno razsvetljavo, vodo, plin, avtobuse, da se bo pomagalo slovenskemu kmetu, itd. To je borba za pravice Slovencev. Titofašisti se s svojimi sorabniki, italijanskimi šovinisti in s svojimi gospodarjem, anglo-ameriškim imperializmom zavajajo, da bi demokratična občinska uprava delala prava na tem polju, da bi izboljšala življenje slovenskega prebivalca, da bi mu na konkretnem, materialnem polju da-

Tov. Pacco se je povabilo odzval, in je povedal da ne priznava protidemokratičnega ukaza št. 183, ki predstavlja naravnost žalitev slovenskega prebivalstva na STO. Prav tako mu je dejal, da bo ta ukaz smatral kot vsiljenega, kakor vse druge take protidemokratične ukaze, ki omejujejo ali celo negirajo demokratične svobode tržaškega ljudstva. Dejal je tudi, da ne bo na noben način dopustil, da bi se izpolnila želja nekaterih tržaških vodilnih krogov, ki bi z veseljem uporabili vsako priliko za razpustitev demokratične uprave v miljski občini in za ponovno vzpostavitev one reakcionarne uprave, ki je štiri leta delila svoje oblagodajne miljskemu ljudstvu in ki je s svojo protiljudsko politiko naveličala in ogorečila miljske prebivalce in prav posebno eno slovenske narodnosti. Pripomni je, da se bo zato borba za slovenske narodnostne pravice nadaljevala, sedaj pa tudi v množičnem obsegu.

Danes, sobota 19. novembra bo ob 15. uri v MILJAH (Ljudski dom) ob 20. uri pa v Sv. KRIŽU (Prosv. dom) predaval poslanec, član CK KPI in prof. univerze v Rimu

AMBROGIO DONINI o temi: „Čudeži in vladajoči razredi“

Vstop z izkaznico SIAU. Jutri, v nedeljo bo ob 10. uri v KINU OB MORJU govornik isti predavatelj o Življenju in delu

ANTONIA GRAMSCIJA

Na vsak način pa jim je provokacija proti prebivalstvu cone B izpodlelela, ker so že tako daleč zašli, da so pozabili, da Komunistična partija vodi svojo borbo na podlagi množičnosti in ne atentatov.

in pravice, ki jih ima italijanski prebivalec. Tega pa se oni boje, kakor se boje vsi drugi sovražniki ljudstva. Evo zakaj skušajo izkazati incidente in tako nuditi snodbudnima anglo-ameriškim oblastem povod za nadaljne ukrepe.

V svoji prejšnji številki smo poročali o terorju v coni B in o nečloveškem pretepanju, ki ga je bil deležen tov. Počkaj.

Pred priznanjem LR Kitajske Cangajšek beži iz zanjakega zatočišča

Toda titofašistom ni dovolj, da so uvedli vzhujše srednjeveškega preganjanja proti vsakemu ki se z njihovimi utorijami ne strinja. Začeli so tudi z organizacijo provokacij, ki naj bi jim služile kot povod za nadaljne umišne aretacije proti teroriziranemu prebivalstvu cone B.

Kitajska nacionalistična vlada se ponovno pripravila na izselitev iz poslednje preostline Cungkinga. Maočetungove čete so se približale Cungkingu že na 200 km in pričeljevali, da se bo v kratkem pričel splošen napad na poslednje zatočišče Cangajškove vojske na kontinentu. Nacionalistične oblasti se pošiljajo v Hongkong svoje arhive, funkcionarji pa so si že nabavili potne liste za odhod.

Pred meseci se je nek priznani član UDB italijanske narodnosti podal na dom nekaterih prebivalcev cone B, ki so jih titofašisti osumili »ekonomiformistične pripadnosti. Razgovorjal se je z njimi in povedal jim je, da je »križar«, da ima mnogo denarja na razpolago in da se vsi morajo združiti za boj proti Titu. Agent UDB je nam osumenim ljudem predlagal, naj organizirajo akcije, ki naj bi ezaprepahčile titofašiste. Dejal je, da morajo pognati v zrak koproksko radio postajo, nekaj ribičkih čolnov v raznih pomorskih mestech cone B in ubiti nekaj ubogih revč-

Delovanje demokratične vojske se v zadnjem času omejuje predvsem na čiščenje ozemlja, ki so ga zasedli v zadnji ofenzivi ter na priprave nove ofenzive proti mestu Cungking in notranjosti Kitajske.

Se pred kratkim je Scelbova policija streljala na kolone, ki so zasedli in začeli obdelovati zapuščeno zemljo velepsestnikov, ter jih

Zunanji minister Kanade je izjavil, da bo njegova država v kratkem priznala LR Kitajske. Prav tako pričakuje skorajšnje priznanje s strani Velike Britanije, dočim v vladnih krogih ZDA znenakoni niso naklonjeni formalnemu priznanju Maočetungove vlade. Vendar vzdržujejo trgovske stike z novo republiko. Tako prihajajo v kitajske luke ameriški, angleški in drugi parniki, kar pa bi nacionalistična vojska hotela preprečiti. Ponovno je zato bombardirala angleške ladje in v zadnjem času celo ameriške. Več parnikov, med njimi dva angleška, so nacionalisti tudi začasno zadržali. Vendar pa so jih morali na ostre proteste prizadetih vlad ponovno izpustiti.

Na drugi strani te številke približno strahotiva razkrojimo zločinov Titovih agentov v Trstu za časa n. o. borbe.

Usmrčena morilca Gandija

Naše delavstvo in naši kmetje so do našli titovskimi sindikalnimi provokacijam. To so predvsem dokazali v nedeljo, ko so na konferenci, kjer je igral glavno vlogo fašistični policijski agent, Petronio, sedeli oni, ki jih spoznamo že iz vseh takih konferenc in kongresov. Drugih ni bilo.

V terek zjutraj sta bila usmrčena Gandijeva morilca Naturan Gođe in Narajan Apte, ker je bila njuna prošnja za pomilostitev odbita. Kakor je znano, sta morilca pripadala skrajni desničarski politični struji, ki se ni strinjala z Gandijevimi politiko mirne borbe proti angleškemu imperializmu.

Strašno pričevanje, a kakšen spomenik našim padlim žrtvam!

Kako so izdali gestapovskim rabljem najboljše, internacionalistične slovenske in italijanske voditelje antifašističnega pokreta

Tovariš Pero Popivoda, partizan od 1941. leta, je v nedavnem članku, objavljenem v Pravdi, razkril izdajstvo Titove klike za časa narodno osvobodilne vojne in njene stike z nacisti. Pero Popivoda navaja spomine in pričevanja iz vojnih časov, ki so dobili danes poseben pomen. Mnoga dejstva, ki so jih jugoslovanski partizani že prej poznali, nam pomagajo, da gledamo v novi luči na dejstva iz narodno-osvobodilne borbe, piše dobesedno Popivoda. On omenja, da se od takrat v vojni mnogim partizanskim voditeljem in med njimi tudi člani CK KPJ umrli v zelo sumljivih okoliščinah in dodaja, da edanes ne more biti več dvoma in tajnosti o očitnih razlogih smrti naših najboljših tovarišev.

Trditve generala Popivode lahko uporabimo tudi pri nas v Trstu, kjer so izginili v kratkem časovnem razmahu (od junija do novembra 1944) in spod zelo sumljivimi pogoji najboljše slovenske in italijanske voditelje komunističnega in demokratskega pokreta: Luigi Frausin, Giorgio Frausin, Natale Kolaric, Gigante, Alojzij Fakin, Valdemarin in drugi.

Babičeva sobota in vezi s špijoni

V razdobju od julija do septembra 1943. in prej, ko so bile v severni Italiji organizirane velike stavke, ki so bile težak udarec fašizmu, ni bilo v Trstu nobenega slovenskega organiziranega gibanja. Tu di pri nas je prišlo do manifestacij v razdobju, ko je vladal Badoglio, a bile so bolj spontanega značaja, nego koordinirane in organizirane. A vendar... Babič je bil že tedaj v Trstu. Ljudsko antifašistično gibanje se razširilo in organiziralo v ilegalno borbo šele ob povratku starih tovarišev iz fašističnih zaporov in kontinacije. Okrog njih se zbirajo najprej elementarne tržske delavske razrede. Star antifašist se s tem v zvezi spominja: »Po 25. juliju sem bil osvojen iz politične komunicacije v Ponzi. Potovaj sem skupno s tovariši Luigijem Frausinom, Kolaricem in drugimi. Prispel sem v Trst konec avgusta. Reči moram, da smo našli zelo dvoumno situacijo. Odgovorni voditelj je bil Markon (De Villa); da je provokator smo ugotovili pozneje. Markon je bil na seznamu provokatorjev iz leta 1934. Živijo se tovariši, ki se spominjajo, da je bil Markon sv. najzapravljivejši odnosih z Babičem.

Cudne aretacije...

V koordinacijskem komitetu, med obema Partijama so bili Babič, Segulin, Stoka, a sodelovali so tudi Matevž in čisto Umberto. Poslednji je imel nalogo vzdrževati zveze med OF in CLN severne Italije. Ta sporazum je temeljil na mesečnih obvezih boriti se proti glavnemu sovražniku nacističnemu okupatorju in fašizmu, jačati slovensko-italijansko bratstvo in preidati na poznejši čas vsako vprašanje, ki se tiče državnih priložnosti in krajev. Enostranska prekrištev tega saperskega sporazuma s strani voditeljev slovenske KP je imela težke posledice. Kot bomo pozneje videli so v tem času aretirani in izginjejo najboljše slovenski in italijanski internacionalistični voditelji.

Priznanje špijona internacionalistom

Res pravi primer konspiracije, ki kakor se dozdeva skoraj nima primera, saj nekateri, ki so svojo pol. stranko vsrjaj po raznih krajih po svetu, trujajo, da take konspiracije se niso videli in prav tako trde za to organizacije. Poudarjam organizacije, kajti dejta prav za volki med sedaj ni bilo videti, saj v Italiji ni. PCJ se namreč urbi principi, da je ljudi treba štediti (obratno od KPS), čes da bo že prišel čas, ko se bo javno pokazalo vse veikanosno deio, ki ga je federacija v toku tega časa napravila, kajti, tedaj, tako so računali, se bo od dvignile mase in zahtevale svoje pravice, katere so jim jih pokazali in prikazali partiji. Računali so, da se bo tedaj narod kompakt, sicer kakor še nikoli dvignil enodušno in ne bodo obstajale različne stranke, ker bodo vsi po dolgotrajnem in uspešnem pariranju s strani partije, razumeli da obstoja ena edina rešitev in sicer v kom. partiji (Toda ždi se, da bi se ti ljudje, tudi če bi bili ostali na svobodi, vendar le prevarali, ker ne poznajo dobro tržskega življa, ki bi za dobro večerjo in dobro kosilo kričali tudi kaj drugega).

Provokator na delu...

Nadalje piše tovariš, ki je osebno doživel omenjene dogodke: »Malo pred svojo aretacijo nas je Frausin obvestil na nekem sestanku o nekaterih vesteh, ki jih je prejel in ki so govorile prav o enostranski kršitvi aprilskih dogovorov. Izjavil je, da je po njegovem mnenju stvar zelo resna in bi bila na ta način preprena širša udeležba Italijanov v borbi proti okupatorju in fašizmu...»

Uničenje internacionalističnih voditeljev in v skladu z Gestapom in imperialisti

Uničenje internacionalističnih voditeljev in v skladu z Gestapom in imperialisti - Laurentijeva sestra, špijonka Gestapa

ŠPIJON PRIPOVEDUJE, KAKO SO IZVEDLI ARETACIJE IN LIKVIDACIJE

V podrim stanovanju v Barbovan so nasti zaprčen zaboj, ki so ga preložili na dvoriste. Otroci so ga v igri odprli in so zaceu uporabljali papir, ki je bil v njun za svoje igre. Nek tovariš je iz računovodstva vzel mapo z listinami, ki jih pa ni razumel, ker so bile pisane v slovenscini. Listine so potovale iz roke v roko, dokler ni nekdo razumel, da gre za informacije tajnega agenta o likvidaciji slovenskih in italijanskih internacionalističnih voditeljev Partije v Trstu.

Protitalijanski šovinizem

Med tem ko so se shrabrele edice Garibaldinove borile za osvobodjenje slovenskega naroda izpod Nemcev in istočasno tudi za osvoboditve celotnega sveta, je partija lepo pripravljala teren po mestih, moremo skoro brez skrbi reči da je se borila za iste cilje kot njena vojska na terenu.

Konspiracija in nacin dela

Ko jih je slov. KPS povabila naj aktivno sodelujejo pri sabotažnih delih in raznih akcijah so to zavrgli z motivacijo da so taka dejanja škodljiva, čes da prinasajo dosti nevarnosti in da malo koristni in da bi s tem vse njihovo postatno deio postalo preveč javno in s tem seveda tudi preveč izpostavljeno obiastem.

Provokator na delu...

Nadalje piše tovariš, ki je osebno doživel omenjene dogodke: »Malo pred svojo aretacijo nas je Frausin obvestil na nekem sestanku o nekaterih vesteh, ki jih je prejel in ki so govorile prav o enostranski kršitvi aprilskih dogovorov. Izjavil je, da je po njegovem mnenju stvar zelo resna in bi bila na ta način preprena širša udeležba Italijanov v borbi proti okupatorju in fašizmu...»

Provokator na delu...

Nadalje piše tovariš, ki je osebno doživel omenjene dogodke: »Malo pred svojo aretacijo nas je Frausin obvestil na nekem sestanku o nekaterih vesteh, ki jih je prejel in ki so govorile prav o enostranski kršitvi aprilskih dogovorov. Izjavil je, da je po njegovem mnenju stvar zelo resna in bi bila na ta način preprena širša udeležba Italijanov v borbi proti okupatorju in fašizmu...»

nek Tomaž, ki so kazali jasno, da to se je dogajalo tudi v zvezi z izpremembo politične linije vsega gibanja v pokrajini. Tukaj je primer kako govoril slovenski tovariš o voditeljih: »Večinoma so bili patentirani nacionalisti in nič drugega. To so kazali tudi s svojim delom, s svojim preziranjem napram Italijanom brez vsakih razlik in s svojim nezaupanjem napram nam Slovincem, ki smo bili po njihovem mnenju okuženi z italijanstvom, ker se nismo znali izražati slovensko kot oni (!). Bili so pa nekateri tovariši, med njimi varni, to je internacionalistom; to se je dogajalo tudi v zvezi z izpremembo politične linije vsega gibanja v pokrajini.

ŠPIJON PRIPOVEDUJE, KAKO SO IZVEDLI ARETACIJE IN LIKVIDACIJE

Zanimivo je dejstvo da vodje PCI v glavnem niso intelektualci, to je doktori ecc. ampak večinoma ljudje samouki, ki so svoje visoke šole in univerze končali v raznih zaporih in konfiscacijah. Priznati pa je treba da imajo ti ljudje kljub vsemu pomnjanju šolanja dosti veliko izobrazbo in pa, kar je se bolj važno, velikansko razgledanost.

Protitalijanski šovinizem

Med tem ko so se shrabrele edice Garibaldinove borile za osvobodjenje slovenskega naroda izpod Nemcev in istočasno tudi za osvoboditve celotnega sveta, je partija lepo pripravljala teren po mestih, moremo skoro brez skrbi reči da je se borila za iste cilje kot njena vojska na terenu.

Konspiracija in nacin dela

Ko jih je slov. KPS povabila naj aktivno sodelujejo pri sabotažnih delih in raznih akcijah so to zavrgli z motivacijo da so taka dejanja škodljiva, čes da prinasajo dosti nevarnosti in da malo koristni in da bi s tem vse njihovo postatno deio postalo preveč javno in s tem seveda tudi preveč izpostavljeno obiastem.

Provokator na delu...

Nadalje piše tovariš, ki je osebno doživel omenjene dogodke: »Malo pred svojo aretacijo nas je Frausin obvestil na nekem sestanku o nekaterih vesteh, ki jih je prejel in ki so govorile prav o enostranski kršitvi aprilskih dogovorov. Izjavil je, da je po njegovem mnenju stvar zelo resna in bi bila na ta način preprena širša udeležba Italijanov v borbi proti okupatorju in fašizmu...»

Provokator na delu...

Nadalje piše tovariš, ki je osebno doživel omenjene dogodke: »Malo pred svojo aretacijo nas je Frausin obvestil na nekem sestanku o nekaterih vesteh, ki jih je prejel in ki so govorile prav o enostranski kršitvi aprilskih dogovorov. Izjavil je, da je po njegovem mnenju stvar zelo resna in bi bila na ta način preprena širša udeležba Italijanov v borbi proti okupatorju in fašizmu...»

seveda ti spori ponehali, vsaj pripadniki NOV niso imeli več toliko objektivnosti in korajžja, kajti italijani so v več slučajih že začeli govoriti. To se je poznalo najprej na terenu; malo pozneje pa tudi v mestih, ko se je partizanstvo začelo poštati pri italijanskih svetilnicah italijanstvom (tako na pr. v Poli Italijani nimajo nikakega strahu izražati se da so partizani pa če tudi bi ti bil kak fašist!!!) in borbo proti okupatorju, katero pa vsaj po mnenju italijančev vodijo vsi Italijani — četudi se še danes nahajajo v fašistični organizaciji!!! to je seveda nas dovelo do spoznanja da je fašist in partizan dejstveno eno in isto in da moramo pod besedo italijan razumeti tudi partizanstvo!!!

ŠPIJON PRIPOVEDUJE, KAKO SO IZVEDLI ARETACIJE IN LIKVIDACIJE

Tako je bilo možno zapleniti cel kamion, ki je bil poln najraznovrstnejšega materiala, s soferjem vred v bližini Trsta na poti za Prosek, čez katerega so partizani dovažali material. Osebe ki jih je šofer, neki Toni (pravega imena se ne vem), že predhodno povedal so se prvotno zdele zgolj malenkostne osebe, pozneje pa se je izkazalo, da je med njimi kar glavni intendant IX. Korpusa, tov. Alfredo, kasneje identificiran kot Cossi Bruno, sta prilska na dan dva kamiona, dva luksuzna avta, municija, devlji, orožje in precejšnje količine hrane.

Protitalijanski šovinizem

Med tem ko so se shrabrele edice Garibaldinove borile za osvobodjenje slovenskega naroda izpod Nemcev in istočasno tudi za osvoboditve celotnega sveta, je partija lepo pripravljala teren po mestih, moremo skoro brez skrbi reči da je se borila za iste cilje kot njena vojska na terenu.

Konspiracija in nacin dela

Ko jih je slov. KPS povabila naj aktivno sodelujejo pri sabotažnih delih in raznih akcijah so to zavrgli z motivacijo da so taka dejanja škodljiva, čes da prinasajo dosti nevarnosti in da malo koristni in da bi s tem vse njihovo postatno deio postalo preveč javno in s tem seveda tudi preveč izpostavljeno obiastem.

Provokator na delu...

Nadalje piše tovariš, ki je osebno doživel omenjene dogodke: »Malo pred svojo aretacijo nas je Frausin obvestil na nekem sestanku o nekaterih vesteh, ki jih je prejel in ki so govorile prav o enostranski kršitvi aprilskih dogovorov. Izjavil je, da je po njegovem mnenju stvar zelo resna in bi bila na ta način preprena širša udeležba Italijanov v borbi proti okupatorju in fašizmu...»

Provokator na delu...

Nadalje piše tovariš, ki je osebno doživel omenjene dogodke: »Malo pred svojo aretacijo nas je Frausin obvestil na nekem sestanku o nekaterih vesteh, ki jih je prejel in ki so govorile prav o enostranski kršitvi aprilskih dogovorov. Izjavil je, da je po njegovem mnenju stvar zelo resna in bi bila na ta način preprena širša udeležba Italijanov v borbi proti okupatorju in fašizmu...»

razburljivo. Za zvezo z miljskim okrajem sta bila odrejena Mario Frausin in njegov sin Gigi, ki je bil takoj pozvan, da opozori Federacijo. Po nekaj urah sta prispela Fakin in Kolaric, ki sta vsa noč diskutirala z Maslom in dosegla sporazum. A proti jutru je na intervencijo nekoga komisarja bil sporazum prekinjen in VOS je nenedoma aretirala Darka (ki je bil pozneje ustreljen) in Kolarica ter Fakinna.

ŠPIJON PRIPOVEDUJE, KAKO SO IZVEDLI ARETACIJE IN LIKVIDACIJE

Tako je bilo možno zapleniti cel kamion, ki je bil poln najraznovrstnejšega materiala, s soferjem vred v bližini Trsta na poti za Prosek, čez katerega so partizani dovažali material. Osebe ki jih je šofer, neki Toni (pravega imena se ne vem), že predhodno povedal so se prvotno zdele zgolj malenkostne osebe, pozneje pa se je izkazalo, da je med njimi kar glavni intendant IX. Korpusa, tov. Alfredo, kasneje identificiran kot Cossi Bruno, sta prilska na dan dva kamiona, dva luksuzna avta, municija, devlji, orožje in precejšnje količine hrane.

Protitalijanski šovinizem

Med tem ko so se shrabrele edice Garibaldinove borile za osvobodjenje slovenskega naroda izpod Nemcev in istočasno tudi za osvoboditve celotnega sveta, je partija lepo pripravljala teren po mestih, moremo skoro brez skrbi reči da je se borila za iste cilje kot njena vojska na terenu.

Konspiracija in nacin dela

Ko jih je slov. KPS povabila naj aktivno sodelujejo pri sabotažnih delih in raznih akcijah so to zavrgli z motivacijo da so taka dejanja škodljiva, čes da prinasajo dosti nevarnosti in da malo koristni in da bi s tem vse njihovo postatno deio postalo preveč javno in s tem seveda tudi preveč izpostavljeno obiastem.

Provokator na delu...

Nadalje piše tovariš, ki je osebno doživel omenjene dogodke: »Malo pred svojo aretacijo nas je Frausin obvestil na nekem sestanku o nekaterih vesteh, ki jih je prejel in ki so govorile prav o enostranski kršitvi aprilskih dogovorov. Izjavil je, da je po njegovem mnenju stvar zelo resna in bi bila na ta način preprena širša udeležba Italijanov v borbi proti okupatorju in fašizmu...»

Provokator na delu...

Nadalje piše tovariš, ki je osebno doživel omenjene dogodke: »Malo pred svojo aretacijo nas je Frausin obvestil na nekem sestanku o nekaterih vesteh, ki jih je prejel in ki so govorile prav o enostranski kršitvi aprilskih dogovorov. Izjavil je, da je po njegovem mnenju stvar zelo resna in bi bila na ta način preprena širša udeležba Italijanov v borbi proti okupatorju in fašizmu...»

tom z železno žico. Nato je izginjeval Gorivilo se je, da je izdajalec... je bil svohun Anglo-američan... Danes je jasno, da so bile te oblike neosnovane in tudi to je mo... zločin izdajalske politike Titove klike.

Dejstva, ki smo jih našli so... mebna in dajejo dober okvir... V to sredino besnega nacionalizma... in sodelovanja z nacističnim okupa... torjem, v to sredino in ozrače... dajstva je treba uvrstiti likvidaci... joji najboljših voditeljev, slove... skih in italijanskih internacional... stov, do katere je prišlo po nasto... ki je čisto razložen v spodaj... vedenem dokumentu.

ŠPIJON PRIPOVEDUJE, KAKO SO IZVEDLI ARETACIJE IN LIKVIDACIJE

Tako je bilo možno zapleniti cel kamion, ki je bil poln najraznovrstnejšega materiala, s soferjem vred v bližini Trsta na poti za Prosek, čez katerega so partizani dovažali material. Osebe ki jih je šofer, neki Toni (pravega imena se ne vem), že predhodno povedal so se prvotno zdele zgolj malenkostne osebe, pozneje pa se je izkazalo, da je med njimi kar glavni intendant IX. Korpusa, tov. Alfredo, kasneje identificiran kot Cossi Bruno, sta prilska na dan dva kamiona, dva luksuzna avta, municija, devlji, orožje in precejšnje količine hrane.

Protitalijanski šovinizem

Med tem ko so se shrabrele edice Garibaldinove borile za osvobodjenje slovenskega naroda izpod Nemcev in istočasno tudi za osvoboditve celotnega sveta, je partija lepo pripravljala teren po mestih, moremo skoro brez skrbi reči da je se borila za iste cilje kot njena vojska na terenu.

Konspiracija in nacin dela

Ko jih je slov. KPS povabila naj aktivno sodelujejo pri sabotažnih delih in raznih akcijah so to zavrgli z motivacijo da so taka dejanja škodljiva, čes da prinasajo dosti nevarnosti in da malo koristni in da bi s tem vse njihovo postatno deio postalo preveč javno in s tem seveda tudi preveč izpostavljeno obiastem.

Provokator na delu...

Nadalje piše tovariš, ki je osebno doživel omenjene dogodke: »Malo pred svojo aretacijo nas je Frausin obvestil na nekem sestanku o nekaterih vesteh, ki jih je prejel in ki so govorile prav o enostranski kršitvi aprilskih dogovorov. Izjavil je, da je po njegovem mnenju stvar zelo resna in bi bila na ta način preprena širša udeležba Italijanov v borbi proti okupatorju in fašizmu...»

Provokator na delu...

Nadalje piše tovariš, ki je osebno doživel omenjene dogodke: »Malo pred svojo aretacijo nas je Frausin obvestil na nekem sestanku o nekaterih vesteh, ki jih je prejel in ki so govorile prav o enostranski kršitvi aprilskih dogovorov. Izjavil je, da je po njegovem mnenju stvar zelo resna in bi bila na ta način preprena širša udeležba Italijanov v borbi proti okupatorju in fašizmu...»

tom z železno žico. Nato je izginjeval Gorivilo se je, da je izdajalec... je bil svohun Anglo-američan... Danes je jasno, da so bile te oblike neosnovane in tudi to je mo... zločin izdajalske politike Titove klike.

ŠPIJON PRIPOVEDUJE, KAKO SO IZVEDLI ARETACIJE IN LIKVIDACIJE

Tako je bilo možno zapleniti cel kamion, ki je bil poln najraznovrstnejšega materiala, s soferjem vred v bližini Trsta na poti za Prosek, čez katerega so partizani dovažali material. Osebe ki jih je šofer, neki Toni (pravega imena se ne vem), že predhodno povedal so se prvotno zdele zgolj malenkostne osebe, pozneje pa se je izkazalo, da je med njimi kar glavni intendant IX. Korpusa, tov. Alfredo, kasneje identificiran kot Cossi Bruno, sta prilska na dan dva kamiona, dva luksuzna avta, municija, devlji, orožje in precejšnje količine hrane.

Protitalijanski šovinizem

Med tem ko so se shrabrele edice Garibaldinove borile za osvobodjenje slovenskega naroda izpod Nemcev in istočasno tudi za osvoboditve celotnega sveta, je partija lepo pripravljala teren po mestih, moremo skoro brez skrbi reči da je se borila za iste cilje kot njena vojska na terenu.

Konspiracija in nacin dela

Ko jih je slov. KPS povabila naj aktivno sodelujejo pri sabotažnih delih in raznih akcijah so to zavrgli z motivacijo da so taka dejanja škodljiva, čes da prinasajo dosti nevarnosti in da malo koristni in da bi s tem vse njihovo postatno deio postalo preveč javno in s tem seveda tudi preveč izpostavljeno obiastem.

Provokator na delu...

Nadalje piše tovariš, ki je osebno doživel omenjene dogodke: »Malo pred svojo aretacijo nas je Frausin obvestil na nekem sestanku o nekaterih vesteh, ki jih je prejel in ki so govorile prav o enostranski kršitvi aprilskih dogovorov. Izjavil je, da je po njegovem mnenju stvar zelo resna in bi bila na ta način preprena širša udeležba Italijanov v borbi proti okupatorju in fašizmu...»

Provokator na delu...

Nadalje piše tovariš, ki je osebno doživel omenjene dogodke: »Malo pred svojo aretacijo nas je Frausin obvestil na nekem sestanku o nekaterih vesteh, ki jih je prejel in ki so govorile prav o enostranski kršitvi aprilskih dogovorov. Izjavil je, da je po njegovem mnenju stvar zelo resna in bi bila na ta način preprena širša udeležba Italijanov v borbi proti okupatorju in fašizmu...»

tom z železno žico. Nato je izginjeval Gorivilo se je, da je izdajalec... je bil svohun Anglo-američan... Danes je jasno, da so bile te oblike neosnovane in tudi to je mo... zločin izdajalske politike Titove klike.

ŠPIJON PRIPOVEDUJE, KAKO SO IZVEDLI ARETACIJE IN LIKVIDACIJE

Tako je bilo možno zapleniti cel kamion, ki je bil poln najraznovrstnejšega materiala, s soferjem vred v bližini Trsta na poti za Prosek, čez katerega so partizani dovažali material. Osebe ki jih je šofer, neki Toni (pravega imena se ne vem), že predhodno povedal so se prvotno zdele zgolj malenkostne osebe, pozneje pa se je izkazalo, da je med njimi kar glavni intendant IX. Korpusa, tov. Alfredo, kasneje identificiran kot Cossi Bruno, sta prilska na dan dva kamiona, dva luksuzna avta, municija, devlji, orožje in precejšnje količine hrane.

Protitalijanski šovinizem

Med tem ko so se shrabrele edice Garibaldinove borile za osvobodjenje slovenskega naroda izpod Nemcev in istočasno tudi za osvoboditve celotnega sveta, je partija lepo pripravljala teren po mestih, moremo skoro brez skrbi reči da je se borila za iste cilje kot njena vojska na terenu.

Konspiracija in nacin dela

Ko jih je slov. KPS povabila naj aktivno sodelujejo pri sabotažnih delih in raznih akcijah so to zavrgli z motivacijo da so taka dejanja škodljiva, čes da prinasajo dosti nevarnosti in da malo koristni in da bi s tem vse njihovo postatno deio postalo preveč javno in s tem seveda tudi preveč izpostavljeno obiastem.

Provokator na delu...

Nadalje piše tovariš, ki je osebno doživel omenjene dogodke: »Malo pred svojo aretacijo nas je Frausin obvestil na nekem sestanku o nekaterih vesteh, ki jih je prejel in ki so govorile prav o enostranski kršitvi aprilskih dogovorov. Izjavil je, da je po njegovem mnenju stvar zelo resna in bi bila na ta način preprena širša udeležba Italijanov v borbi proti okupatorju in fašizmu...»

Provokator na delu...

Nadalje piše tovariš, ki je osebno doživel omenjene dogodke: »Malo pred svojo aretacijo nas je Frausin obvestil na nekem sestanku o nekaterih vesteh, ki jih je prejel in ki so govorile prav o enostranski kršitvi aprilskih dogovorov. Izjavil je, da je po njegovem mnenju stvar zelo resna in bi bila na ta način preprena širša udeležba Italijanov v borbi proti okupatorju in fašizmu...»

tom z železno žico. Nato je izginjeval Gorivilo se je, da je izdajalec... je bil svohun Anglo-američan... Danes je jasno, da so bile te oblike neosnovane in tudi to je mo... zločin izdajalske politike Titove klike.

ŠPIJON PRIPOVEDUJE, KAKO SO IZVEDLI ARETACIJE IN LIKVIDACIJE

Tako je bilo možno zapleniti cel kamion, ki je bil poln najraznovrstnejšega materiala, s soferjem vred v bližini Trsta na poti za Prosek, čez katerega so partizani dovažali material. Osebe ki jih je šofer, neki Toni (pravega imena se ne vem), že predhodno povedal so se prvotno zdele zgolj malenkostne osebe, pozneje pa se je izkazalo, da je med njimi kar glavni intendant IX. Korpusa, tov. Alfredo, kasneje identificiran kot Cossi Bruno, sta prilska na dan dva kamiona, dva luksuzna avta, municija, devlji, orožje in precejšnje količine hrane.

Protitalijanski šovinizem

Med tem ko so se shrabrele edice Garibaldinove borile za osvobodjenje slovenskega naroda izpod Nemcev in istočasno tudi za osvoboditve celotnega sveta, je partija lepo pripravljala teren po mestih, moremo skoro brez skrbi reči da je se borila za iste cilje kot njena vojska na terenu.

Konspiracija in nacin dela

Ko jih je slov. KPS povabila naj aktivno sodelujejo pri sabotažnih delih in raznih akcijah so to zavrgli z motivacijo da so taka dejanja škodljiva, čes da prinasajo dosti nevarnosti in da malo koristni in da bi s tem vse njihovo postatno deio postalo preveč javno in s tem seveda tudi preveč izpostavljeno obiastem.

Provokator na delu...

Nadalje piše tovariš, ki je osebno doživel omenjene dogodke: »Malo pred svojo aretacijo nas je Frausin obvestil na nekem sestanku o nekaterih vesteh, ki jih je prejel in ki so govorile prav o enostranski kršitvi aprilskih dogovorov. Izjavil je, da je po njegovem mnenju stvar zelo resna in bi bila na ta način preprena širša udeležba Italijanov v borbi proti okupatorju in fašizmu...»

Provokator na delu...

Nadalje piše tovariš, ki je osebno doživel omenjene dogodke: »Malo pred svojo aretacijo nas je Frausin obvestil na nekem sestanku o nekaterih vesteh, ki jih je prejel in ki so govorile prav o enostranski kršitvi aprilskih dogovorov. Izjavil je, da je po njegovem mnenju stvar zelo resna in bi bila na ta način preprena širša udeležba Italijanov v borbi proti okupatorju in fašizmu...»

tom z železno žico. Nato je izginjeval Gorivilo se je, da je izdajalec... je bil svohun Anglo-američan... Danes je jasno, da so bile te oblike neosnovane in tudi to je mo... zločin izdajalske politike Titove klike.

ŠPIJON PRIPOVEDUJE, KAKO SO IZVEDLI ARETACIJE IN LIKVIDACIJE

Tako je bilo možno zapleniti cel kamion, ki je bil poln najraznovrstnejšega materiala, s soferjem vred v bližini Trsta na poti za Prosek, čez katerega so partizani dovažali material. Osebe ki jih je šofer, neki Toni (pravega imena se ne vem), že predhodno povedal so se prvotno zdele zgolj malenkostne osebe, pozneje pa se je izkazalo, da je med njimi kar glavni intendant IX. Korpusa, tov. Alfredo, kasneje identificiran kot Cossi Bruno, sta prilska na dan dva kamiona, dva luksuzna avta, municija, devlji, orožje in precejšnje količine hrane.

Protitalijanski šovinizem

Med tem ko so se shrabrele edice Garibaldinove borile za osvobodjenje slovenskega naroda izpod Nemcev in istočasno tudi za osvoboditve celotnega sveta, je partija lepo pripravljala teren po mestih, moremo skoro brez skrbi reči da je se borila za iste cilje kot njena vojska na terenu.

Konspiracija in nacin dela

Ko jih je slov. KPS povabila naj aktivno sodelujejo pri sabotažnih delih in raznih akcijah so to zavrgli z motivacijo da so taka dejanja škodljiva, čes da prinasajo dosti nevarnosti in da malo koristni in da bi s tem vse njihovo postatno deio postalo preveč javno in s tem seveda tudi preveč izpostavljeno obia

ATOMSKA ENERGIJA v službi človeštva

SZ uporablja atomsko energijo pri gradnji umetnega Sibirskega morja - Sibirske stepe bodo spremenjene v cvetoče pokrajine

Sovjetski človek je edinstven primer v zgodovini človeštva. V vsem času obstoja človeštva je sedaj prvič ustvarjen tak pleme, ki v svobodni tip človeka. Osebnostne države koristi so tako tesno povezane, da med državno in osebnostno ni razlike. V Sovjetski zvezi je dejansko ustvarjeno načelo bratstva med ljudmi v polnem smislu besede. Tam se človek ne čeni po bogastvu in poreklu. Delo in talent sta edino merilo v družbi. In takih ljudi je skoraj 200 milijonov, kajti vsakemu človeku ima SZ.

Prva Oktobrska revolucija je bila naša prva med evropskimi državami po številu rojstev; istočasno je bila med prvimi gloce umrlojstev. Prebivalci velike Rusije so umirali zaradi slabih življenjskih pogojev. Po Oktobrski revoluciji je prebivalstvo stalno naraslo, umrljivost pa se niža. Od leta 1926 do leta 1939 je bilo prebivalstvo naraslo za 24.000.000, kar pomeni odst. prirastka. To je najmočnejši prirastek prebivalstva na svetu. Na visoki prirastek nam dokazuje, da je socialistična družbena ureditev prinesla ljudstvu blagostanje in kulturo in novo nezlomljivo vero v srečno bodočnost. Sovjetskih naravnih bogov ni skrbi kaj bo z njihovimi otroki. Vsakemu sovjetskemu človeku je danes zajamčeno delo, doživljanje in mir. In v takem delu in miru je tudi zdravje in sreča. To dokazuje statistika rojstev. 54 odst. sovjetskih prebivalcev je bilo rojenih po Oktobrski revoluciji.

Kljub visokemu številu sovjetskega prebivalstva, so vendar sovjetske države z našimi kvadratni km pride po deset prebivalcev, kar je v primeru z našimi deželami izredno malo. Dežele evropskega dela SZ, industrijski predeli Kavkaza in Uralov, pokrajine ob Sibiriji, težnja so sicer gosteje naseljene; so pa predeli v Srednji Aziji, skoraj popolnoma neobdelani. Če davno se bavijo številni učenci z vprašanjem kako bi obljubili zapuščene predelne Azije. Seveda je to vprašanje zelo težko, kajti obstojata dve veliki naravni oviri, namreč: v severni Sibiriji strašen mraz in v Kazakistanskem pomanjkanje padavin in vode na poljsno. In vendar so bile Kazak-

kistanske stepe nekoč obljubene. Tudi civilizacija je tam bila nekoč na visoki stopnji. To dokazujejo izkopanine. Pod suho zemljo kazakistanske stepe so namreč zasuta celna mesta. Domneva se, da so se ob sirske dežele Kazakistana spreminje v pušo stepe potem, ko so velike sirske reke Ob, Tiris in Jenisej spremenile svoj tok. Nekaj so omenjene reke namakale te ozelenile in se zlivale v Arasko jezero in Kaspijsko morje. Pred več tisoč leti, pa je nastalo visavje ob Turanskem vratih, ki je povzročilo, da se je vodovje velikih rek preusmerilo proti severu in se se danes zlivajo v Severno Ledeno morje.

Venkovopetni sovjetski čenenci kaj pod vodstvom inž. Lavrova pa so temu visavju napovedali očnono porbo. Izdelali so načrt po katerem bodo v nekaj letih dogradili venk prekop, ki bo omogočil sibirskim vodam, da se bodo ponovno stekale proti jugu in se zlivale v Arasko jezero in v Kaspijsko morje. Iz tega prekopa bodo zgrajeni tudi mnogo manjših namakalnih prekopov. Toda vse to bi v glavnem spremenilo je ozek pas ob prekopih, dočim bi notranjost ostala še vedno puša in suha. Tega pa ne dopušta mogoča ustvarjalna sila in je napovedala še drugo večjo borbo proti naravi. V Sibiriji bodo zgradili veliko Sibirsko morje, ki bo poleg drugih koristi, ki jih bo nudilo, lahko rešeno vsej Sibiriji, ustvarilo mnogo več padavin za obudno življenje 200 milijonov v pušnih stelah. Tako bodo te v nekaj letih popolnoma spremenjene. V nje se bo po več tisočletih povrnilo življenje. Ker je Kazakistanska razmeroma topla dežela, bo možno pridelovati najrazličnejše dragocene južne rastline. In v samem Kazakistanu bo dovolj prostora ljudem! (Glej »Delo« št. 49 z dne 23. 10. 1949).

Ravno te dni so številni listi po vsem svetu prinašali v raznih oblikah najrazličnejša poročila o zapuščeni deželi. Sovjetska zveza je namreč za preusmeritev toka velikih rek Ob in Tiris uporabila najmočnejšo silo, namreč: atomsko energijo. Ta novica je reakcionarne kroge izredno zaskrbelo. Medtem ko so ameriški imperialisti do nedavnega strašili ves svet s kot e-

dini lastniki atomske energije jo je Sovjetska zveza že začela uporabljati, toda ne na isti način, kot bi jo želeli vojni hujskači, marveč v korist človeštva. Z atomsko energijo so začeli v Sibiriji podirati Turansko visavje ki je bilo do sedaj razvodje med Severnim-Lednim morjem in Kaspijskim morjem. Prav s tem je Sovjetska zveza dokazala celemu svetu, da hoče resno izrabljati atomsko energijo v splošno korist, da hoče s pomočjo te, spremeniti pušo stepsko pokrajino v cvetoča polja in nasade; da hoče pripraviti novim milijonom sovjetskih ljudi lepo in srečno bodočnost. V nekaj letih bo zrastle v obširnih pokrajinah Kazakistana in ostale srednje Azije na stotine in tisoče mest, zrastle bodo nove velike industrije in novi kolhozi.

Kamnarska Nabrežina

Kamnolomi nekoč in danes - njih razmah in zaton - borba kamnolomcev in kamnosekov za izboljšanje delovnih pogojev - Nekaj iz zapiskov Ivana Furlana

Nabrežina je znana daleč po svetu po svojih velikih kamnolomih ki so obstojali že v starem veku. Ze za časa rimskega cesarstva je v teh kamnolomih delalo na stotine ali morda celo tisoče sužnjev. Lomili so kamen na najbolj primitivni način in ga nato spuščali po nekakemu jesenemu koritu do morja, kjer so ga natovarjali na lađe, ki so ga prevzale v razna obmorska mesta takratnega mogočnega cesarstva, prevažali pa seveda v Oglej. Oglej je bil v tisti dobi veliko mesto, saj je imel nad pet milijonov prebivalcev. Po venki večini je bil pozidan z nabrežinskimi kamni.

Oglejmo si malo podrobneje kako so takratni sužnji lomili kamne.

Omenim sem, da so nekoč sužnji lomili kamene na najbolj primitivni način. V zimskem času so vivali vodo v razpoke skal. Voda je nato zmrznila, se razširila ter tako povzročila nove razpoke. Poleti pa je bil način luščenja drugačen. V razpoke so zabijali debele zagobje iz suhe hrastovine ter jih nato odvalili z vodo, da so se razširile in odčutile velike kamne. To delo je bilo brez dvoma zelo počasno in tudi naporno. Lahko si predstavljamo koliko nesrečnih sužnjev se je v kamnolomih tudi ponesrečilo.

V srednjem veku je delo v kamnolomih deloma ohromelo. Mesto Oglej-Aquileja, ki je bilo popolnoma porušeno, se ni moglo več opomoci. (Danes je Oglej je mala vasica sredi furlanske nižine.) Seje z gradnjo »južne železnice« se je delo v kamnolomih znova poživilo in nato bujno razcvetelo. Do se večjega razmaha kamnoloma je pripomogla nato se gradnja »bohinjske železnice«. Z dograditvijo obeh železnic pa so bila nabrežinska kamna vrata na široko odprta po srednji Evropi. Tedaj je zaslovel v Büdapestu na Dunaju, v Nemčiji, na Nizozemskem, v Belgiji in celo v Švici. Tudi po morju so mu bila odprta vrata. Izvažali so ga predvsem v Egipt, a tudi na Anglesko in celo v Ameriko. Po vseh omenjenih mestih in deželah je mnogo razkošnih palač in vil zgrajenih iz kamena ki ga je narava podarila Nabrežini.

Ne bilo bi prav; če bi sploh ne omenil dejstva, da je bil tudi Trst odjemalec precejšnje količine kamna.

Nabrežinska kamenarska industrija je cvetela nekoč do izbruha prve svetovne vojne. Za časa ome-

NABREŽINSKIM KAMNOLOMCEM

O kamnolomci iz Nabrežine, kraški ruvarji vi iz Sempolaja prasi kamnarji iz Svetega Križa, vsi iz Silivnega, Mavhenj, Sesijana - kdaj bom spet videl vas, kdaj bom spet slišal vas? V dolgih predpasnikih od žakljevine, kape papirnate in mrke oči, trše od kamna so vaše pesti, mišice vaše pod soncem so bele, čez ves Kras, šel je vaš glas.

O kamnolomci iz Nabrežine. Silen, ogromen iz vaših rok rasel čez Sočo solkanski obok; vaše so delo do Trsta vozili kmetje z volmi; čez morje nosili v Kajro, Ameriko ga parobrod; banke, palače ohloli gospodi v Pešti, na Dunaju vi ste gradili, mesta ki sili za slavo tujinje — dijte vam glas šel je čez Kras, o kamnolomci iz Nabrežine. IGO GRUDEN

IVAN FURLAN dolgoletni vodja svetokriške žoghe s svojim zvezim »Pozijem«

Enako življenje kot po prvi svetovni vojni preživljajo nabrežinski in sploh kraški kamnolomci tudi danes. Nova gradbena tehnika jih vedno bolj potiska ob stran. Nabrežina pa še vedno sanja o svojih nekoč cvetočih letih, a sanja zaman...

Leta 1912 je obratovalo v Nabrežini 45 kamnolomov iz katerih so izvozili 6.500 kubičnih metrov kamena ter izvršili za 6 milijonov kron dela. V kamnolomih je bilo takrat 55 dvigalnikov, 210 vinčev, 55 žag, 27 obličev, za padele, 38 stružnikov in 33 strojev za likanje. Kamnolomci so imeli tudi 7 km železniške proge ter 2 lokomotive. Kar pa je najvažnejše je to, da je bilo takrat zaposlenih v nabrežinski industriji okrog 3500 delavcev. Če pristejemo še razne druge obrtnike n. pr. kolarje, čevljarje, voznike in celo trgovce in gostilničarje, lahko sklepamo, da je živelo od kamnolomov nič manj kot 15.000 ljudi. Seveda niso bili to le Nabrežinci, marveč ljudje iz bližnje in daljne okolice, Furlani in celo južni Italijani.

Proti koncu preteklega in začelga sedanjega stoletja so se začele borbe nabrežinskih delavcev za zbol-

jšanje svojega položaja. Znano je, da to takrat ni bilo organiziranega delavskega gibanja in so delodajalci izkoriščali delavce po svoji volji. Svetokriški rojak in dolgoletni vodja svetokriške gogle Ivan Furlan ki je bil tudi klesar v kamnoseških delavcih nam to dobro opiše takole:

»Nabrežinski in svetokriški kamnolomci in kamnoseki so bili dolga leta praveci sužnji. Delali so za borbne denarce v zimskem času po 10 ur, a v letnem času po 15 ur dnevno. In delali so še na primitivni način. Lahko si predstavljamo kaj se pravi nabijati po 10-15 ur s petnajst kilogramov težkim ključem po železnih zagobjah! Proti koncu preteklega stoletja pa so se delavci začeli boriti za 8 urni delavnik ter za zvišanje plače. Seveda so se »gospodarji« takim zahtevam upirali. Zaradi trmaste vztrajnosti delodajalcev so delavci pozneje začeli stavkati. Neka stavkarska delavci uvideli, da so stavkarski, so zapustili Nabrežino. Končno so delodajalci le morali ukloniti in zadovoljiti delavce. Tako je bil upeljan osemurni delavnik in tudi plače so bile zvišane. Seveda so delodajalci poskušali terorizirati delavce na nov način. V delavcih so poskušali uvesti najstrožjo disciplino. Delavci ni smeli med delom pokaditi niti ene cigarete, niti bi se ne smeli za trenutek oddahnuti pri napornem delu. Toda tudi ni veljalo dobičkazelnim in izkoristničevalnim, delodajalcem. Od takrat so delavci delali na »sarkod«...»

Zgodovina Nabrežine in Nabrežincev je neolčljiva od kamnolomov. Tudi nabrežinski človek je z dušo in telesom navezan na svoje delo in svoj kraj.

Zadnja leta pred drugo svetovno vojno je spisal roman »Jaz, sin delovnega ljudstva«, ki je bil naspoveval »Jaz, sin delovnega ljudstva«.

Dobrovoljni vojni je bil pisatelj Katajev vojni dopisnik velikih sovjetskih anevnikov »Pravdan« in »Krasnaja zvezda«. Poleg renegega dopisovanja je tedaj pisal tudi kritične in povesti. Tedaj je nastal tudi roman »Matin«, ki ga je posvetil spominu padlega brata Jaitaca Aleksaja Petrova, ki je padel v vojni.

Leta 1943 je dovršil mladinsko povest »Sin polka«, ki je vzbudila veliko zanimanja in je bila tudi nagrajena s Stalinovo nagrado.

V povesti, ki jo bomo objavili opisuje pisatelj Katajev dogodke iz dobe po Veliki oktobrski revoluciji, ko so nemški cesarski imperialisti vdrl v Ukrajino. V njej opisuje tudi spomne na boje, ki jih je bojeval v Dobruži skupno z jugoslovanskimi dobrovoljci. V povesti razodeva pisatelj svojo veliko ljubezen do svoje domovine, do delovnega ljudstva ter voljo do zmage naprednih sil nad tujo in domačo reakcijo.

... Silen ogromen iz vaših rok rasel čez Sočo solkanski obok... (Igo Gruden)

Kjer Soča, Sava, Drava tek imajo svoj KMEČKI UPORI

V zadnjem sestavku na tem mestu smo skušali prikazati splošen položaj v srednjem veku v Nemčiji s posebnim poudarkom na položaj kmeta. S tem smo si olajšali presojevanje položaja slovenskega kmeta in dogodkov, ki jih je ta doživljal. Kljub temu, da sedini stan, ki je bil na Slovenskem ob koncu srednjega veka zares slovenski, je bil kmetijski stan (Melik), se je bistvo slovenskega naroda ne ohranilo, temveč se ob raznih prilikah tudi jasno izražalo. V splošnem so bili vzroki kmečkimi gibanjem med Slovenci isti, kakor pri Nemcih; kljub temu so slovenski kmetje nastopali samostojno, oziroma skupaj s hrvaškimi, ne pa tudi skupno z nemškimi ali ogrskimi.

Oglejmo si kratko neposredne vzroke kmečkimi gibanjem pri nas! Usodne posledice za našega kmeta je imel prehod iz naravnega go-

spodarstva v denarno: dotlej so kmečki pridelki imeli za fevdalca le toliko vrednosti, v kolikor je iste potreboval za svoje življenje. Z uvedbo denarnega gospodarstva je pa stremel za tem, da je mogel vnovičiti čim največ kmečkih pridelkov in si nakupiti za iztrženi denar razne življensko manj potrebne predmete. Posledica temu so bile vedno nove davjate, ki jih je fevdalec terjati od kmeta.

Slovenskega kmeta so trle še posebne težave: boji celjskih grofov s cesarjem in silne gosposke hommatije so povzročile slovenskemu kmetu toliko gorja, da piše o njih koroski župnik Unrest iz 15. stoletja: »Toliko škoda se je godila na deželi, da je ni mogoče popisati.«

Zaradi turških vpadov so bile uvedene nove davjate: urzavni in jezoviti davki; graditev trdnih graov in utrjevanje mest z močnatimi obzidji; av obrambo ozemlje je imel vsaki dvajseti, deseti, peti ali celo vsake nase po en miz na vojsko (Gruden); kmetu je bilo prepovedano trgovati celo na ozemli itd. Pri vsem tem je pa kmet pri obrambi svojega življenja in imetja pred Turki prepuščen izključno samemu sebi; poleg pozganih domov in unicehni polj je moral utrpeti še nesteto živine in stotisoče ljudi, ki so jih Turki odvedli s seboj.

Ko pa je uprljenje doseglo vrhunec ko je kmet nastopil v obrambo svojega golega življenja, mu je gosposka ezamerija in pohištva, da ga »pravilno kaznuje«...

Prvi kmečki upor v naših krajih, o katerem nam pripoveduje zgodovina, je bil leta 1398. Tedaj so se kmetje položili stiskemu samostanu uprli zaradi zvišanja davjate, ta zadeva je pa bila poravnana mirnim potom.

Pod pritiskom razmer, ki so se mu pridružeje se razne druge kmetstrove (kuja, koblice, siabe letine itd), se je za začela med kmeti vzpostavljati razredna zavest, ki je povzročila gibanje za odpravo prekomernih in protikrakovnih doznosti in za uveljavljanje njihovih razrednih pravic: združenj na raznih shodih so postavljali svoje težnje in pritožbe ter jih pošiljali gosposki; ker niso pri tej neresni opravili, so se obrnili do cesarja. A ko tudi to ni pomagalo, so posegli po skrajnem sredstvu po upor. Z geslom »za staro pravdo« so se jeli zaručevati v stavec. Prvic se je to zgodilo pri Zvezskem, ko so na shodu pri Knittelfeudu leta 1469 zahtevali kmetje od deželnih stanov obrambo proti Turkom.

Kakor v zasmeh je pa naslednje leto uvedel cesar nov davek zivnotno štibros, kateri je bil povdžen prav vsakdo: od tevdalca do berača in od starca do novorojenčka. Zopet se je kmet shajal na skupnih shodih in iskal izhoda. Cesar pa je kmečke shode prepovedal, češ, eda vzbujajo le nered in škodo v deželi. Iskre razredne zavesti, vzbujene v kmetu, pa prepoved ni mogla zadeti: siedi je nov dogodek.

Ortenburški oskrbnik je samostalno podvolji pristojbine ob preloso poseste. Nekaj kmetov, ki se niso hoteli pokoriti, so zaprli, kar je dalo povod velikemu kmečkemu shodu leta 1478 v Ziljski dolini, kjer so kmetje ustanovili svoj »spunta« (iz nemške besede »Bunda zveza«). Ta kmečka zveza je narasla kakor pototič ob hudi uri (Unrest) in se razširila po vsej Koroski. »Puntarji« so se organizirali, plačevali pristopnino in začeli javno nastopati. Cesar je ukazal strogo nastopiti proti upornikom, a tudi ti so se pripravili. Spor so pa rešili — Turki, ki so prihumeli čez Predil v Kanalsko dolino; 3000 kmetov, ki so se jim postavili po robu, se zaradi svoje malostvilstosti, nezkušenosti in slabe oborožitve ni moglo ustavljati 30.000 dobro oboroženim in izvežbanim turškimi konjenikom — »spunt« je bil v krvi unčeni, a po odhodu Turkov so domače oblasti napolnile kraj-

ske ječe z upornimi kmeti, mnoge pa tudi obsodile na smrt.

Predalec bi zašli s podrobnim opisovanjem nešteti sledenčih uporov dokler ni auboga gmajnau ustanovila leta 1514 splošno slovensko zvezo, obsegajočo Stajersko, Kranjsko in Korosko; zveza je zahtevala »staro pravdo«, t. j. obnovo stanja po zapiskih v starih urbarjih. Nastopala je najprej legalnim potom: raznim gosposkam je pošiljala listeta poslanstva s pritožbami in prošnjami. Ker to ni imelo uspeha, so zaupniki zvezarjev hodili do cesarja, ki jih je prijazno sprejel in jim svetoval da naj se mirno razjede, češ, da se hoče sam zavzeti za njihove zahteves (Gruden).

Gospoda se pa ne ni dala ugnati; nasprotno, posamenj graščaki so hoteli s silo zatreti kmečko gibanje v svojih okoliših. Jurij pl. Thurn, gospodar Kočevja in Krškega, je dal nekaj kmečkih voditeljev vreči v ječo in celo usmrtili. Med kmeti je vzklopelo: napadli in zavzeli so kočevski grad ter ubili Thurna in njegovega zlogasnega valpta.

Oboroženi puntarji

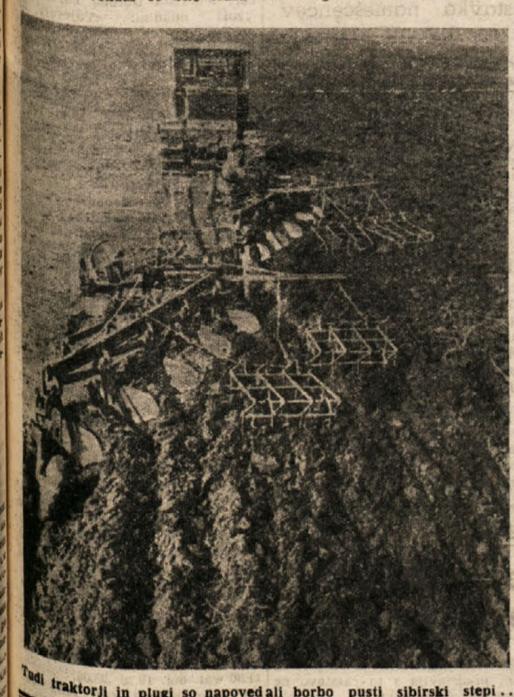
Ta dogodek je pomenil prelomnico na vsem spuntarjem na Kranjskem! Se so povabili meščane in duhovnike, naj se pridružejo kmečkemu gibanju; oboji so pa ostali ob strani. Usoda kočevskega graju je smalu zadela še mnoge druge krajske gradove. V Mehovu pri Novem mestu so kmetje pobili 20 premočev, grajske gospe so pa, premočevne v kmetice, morale okusiti kmečko življenje z delom na polju.

Znak za upor na Stajerskem so dali kmetje iz okolice Konjic. Tudi na Stajerskem so kmalu zagoreli osvozarjeni gradovi. Največji napad je bil oni na Brezice, kjer je baje 80.000 kmetov obračunalo s tam zbranim plemstvom.

Središče vstaje na Koroskem je bilo v Rožaj pri St. Andraju; kmeti stanov; so pa kaj hitro opravili svoj krvniški posel.

Med tem so stajerski deželni stanov zbrali vojsko in jo pod poveljstvom Jurija pl. Herbersteina poslali proti kmetom. Herberstein je kmalu strahovito obračunal s kmeti, posebno pri Brezicah, kjer je se bila zbrana glavna kmečka vojska. Ta poraz je preplasil kranjske kmete, ki so se razbežali; kljub temu je Herberstein prešel vsu Kranjsko in deželni glavar se je mogel zahvaliti, »ker ste nas rešili iz pekla«.

BREJSKI (Nadaljevanje sledi.) V prihodnji številki bomo pričeli objavljati ilustrirano povest VALENTIN KATAJEV: Jaz, sin delovnega ljudstva

Tudi traktorji in plugi so napovedali borbo pustih sibirskih stepi...

Leto za letom je Meta vlivala otrokom vero vase in jih učila spoznavati in zaničevati krivico in greh; ta vera se je v njih utrjevala, nosili so jo s seboj.

po podjunskemrodu, po gorskih koritih, ta vera se je zračala s tuljenjem vetrov po slemenih, z bučenjem globač, s sanjami polj, zivala se je s šepetom jezerskih gladin, z neskončnim šumom dravskih valov...

Stari Karničnik je nekega dne nenadoma umrl. Ze dolgo pred mrtvijo ga je nekaj tlačilo; bil je molčec, taloven. Ljudje so si razlagali s tem, da ga grizejo Hudabivniki. Kar se o njegovem umiranju pripoveduje, ni vse potrjeno. Toda ljudje pravijo, in Ožbej je sam trdil, da ga je oče dal poklicati k sebi, ko je padel. Ko pa je Ožbej prišel, je bil Karničnik že napot nezavesten. Čisto rahlo je bil sepehal:

»Ožbej, vzemi jo...«

Potem je umiral pol ure, nato je boje spet zaspehal: »Ožbej... Male Karnice so tvoj užitek od tvoje in Metine mrtvi...«

Nato se ni več zavedel in po dvehurnem težkem umiranju je umrl. Ce je na zadnjo uro res tako rekel, je res težko doznati, toda kot sem že rekla, je sam Ožbej tako trdil, ki je bil z ostalimi otroki pri njegovih smrti. Mogoče pa je, da je Ožbej le zato tako govoril, da bi pred Meto in pred nami opral neusmiljenost in trdovatnost svojega očeta. Resnica je da iz tega ni bilo nikoli nič; Ožbejev brat Volken je dobil vse posestvo z Malimi Karnicami vred. Ožbej je dobil samotno majhno doto, od katere pa so odbili to, kar je stari Karničnik položil za prve tri Metine otroke; za ostale se Karničnik ni več zmenil. Ožbej je dobil tudi pravico dosmrtnega bivanja na Karnicah, pravico do hrane pri mizi, kar pa vse zapade, če se zveš. Torej je bil še po očetovi smrti privezan na Karnice.

Vendar so ljudje mislili, da se bosta Meta in Ožbej le vzela. Ožbej ni lahko spreostalo doto kupil majhno kajto. Tako je mislila tudi Meta. Pa tudi iz tega ni bilo nič; Ožbej je po stari navadi odlagal, nabijal in pil. Mogoče bi naposled je prišlo do tega, če bi ne bilo

PREŽIHOV VORANC

druge nesreče. Ožbej je nekoč spet nekaj dni pil in ko je ponoh hodil proti hudabivski kajži, je štrbunjavil v Zablatsko jezero, odkoder so ga drugi dan mrtvega potegnili.

Na pogreb je šla Meta s sedmimi pankerti, Gal in Gaber sta bila pri soldatih. Na pogreb so prišle tudi vse Karnice, — prvič in zadnjič sta bili obe veji te družine skupaj. Vsa soseka je pridregnila, da bi bila priča temu prizoru. Zato je bil pogreb tak, kakršnih je malo v našem kraju. Ožbejeva smrt ni zrvnala prepada med Karničniki in med Hudabivniki; to se je pokazalo že na pogrebu. Obe družini sta bili vsaka zase, nepristopni, hladni; Karničniki so bili svesti svoje moči in ugleda — Hudabivniki pa svojih pravic. Šedmero hudabivskih samorastnikov je obdalo svojo mater, kot bi jo očitno branili pred ostalim svetom.

»Sto rajniš je ostalo za Ožbeja in pa nekaj oblike. Jaz pridnenem še sam en stotak za otroke in s tem mislim, da so Karnice svojo dolžnost izpolnile. Tukaj so, po ostale stvari pa zaženite koga na Karnice, ker vam bo gotovo vse prav prišlo. Na sedmno pa pridete, če hočete.«

Samorastniki so pogledali Meto, ta je pogledala njih, nato je mirno rekla: »Karnice naj obdržijo svoj denar, mi ne potrebujemo ničesar od njih!«

Vsi pogrepci so videli ta prizor. Mnogi so menili, da imajo Hudabivniki prav, ker so odbili tako ponižujočo ponudbo. Hudabivniki se tudi sed mine niso udeležili. Dva rodova sta se ločila za zmeraj...

Pobarali boste, kaj je bilo s Karnicami?

Odgovorete si lahko kar sami, če pogledate okrog sebe. Jaz vam lahko povem samo oče: Mlada Karničnica je prišla sem nekje od Tinj. Bila je vajena ravnine in se na obirskih bregovih ni mogla pravičiti. Slednje je bil pregovoriljoča, da je Karnice prodal in kupil velik gosposki grunt v ravnini blizu celovske ceste. Karnice je kupila graščanska gospoda 1875. leta.

SAMORASTNIKI

Karnice so prve v tem kraju prišle v gosposke roke, potem pa je šlo, ko da bi se plaz udri: v teku treh desetletij so pokupili grofovska in razna druga gosposka velika posestva, predvsem gorskih, lesnih posestev in ako greste danes od stajerske meje po planinah proti sončnemu zahodu do Borovelj, se vam ni treba bati, da bi morali s gosposkega stopiti na kmečko lastnino.

Karničniki, ki so stoletja obstajali na pobočjih Obirja, so doli na ravnini dogospodarili v najkrajšem času. Mlada se je rada vozila v Celovce, pravijo, da je imela znanje z razno celovsko gosposdo. Doma pa je šlo vse narobe in preden je minilo petnajst let, je gospodarstvo prišlo na nič. Ostalo je dvoje otrok, ki sta se izgubila nekje v Celovcu; pravijo da se tam še zasledi karniško ime, toda ti potomci se pišejo zdaj Karnitschnigg.

In Hudabivniki?

Hudabeli so ostali Hudabeli. Meta sama ni čakala posebne starosti. Umrla je pri Galu na neki žagi v globoki belanski globači. Otroci pa so se razsuli ko mrvanje po lesovih, po žagah, po jamah in po hubah. Po vse koritih in bregovih so posejani, odkoder tečejo bistrve vode proti Dravi. Najprej jih je bilo devet, danes pa raste še četrto rod, kmalu bo peti na vrsti, cela vojska, ki oblega, izpodreda, zasega Karnice...

Starkin glas je pogoltnil globok, zamisljen molk. S Košatom sva obnemela pred veliko silo življenskih moči, ki je vrela iz teh posušeni prsi. Bilo je, kakor bi bila čeloblast molitev in teško kletev, ki ni prihajala iz teh volih brezvolnih ubogih nam, temveč iz osrčja visoke in široke obrske gore...

Košat se je prvi opogumil in pobaral: »Mat! ali ste tudi vi Hudabivnikova?«

»Jaz sem hudabivska Nana...«

Košat se je prvi opogumil in pobaral: »Mat! ali ste tudi vi Hudabivnikova?«

»Jaz sem hudabivska Nana...«

Košat se je prvi opogumil in pobaral: »Mat! ali ste tudi vi Hudabivnikova?«

»Jaz sem hudabivska Nana...«

Ko sva zapuščala majhno gorico karniške kajže, tega ostanka nekdanje karniške mogote, se je skozi lesu usula topa otrok, ki je

prignala majhno čredico s pase. To je bil tretji hudabivski rod po Nani, otroci grofovskega najemnika, napoli darjara živčega na Karnicah, pri katerem preživlja najmlajša hči Mete in Ožbeja svoje znanje ure življenja. Starejši samorastniki pa imajo že četrte, morda že pete potomce. Ta rod se mi je zdel tak, kakor ga je opisovala moja poprej; zdrav, lep, samosvoj. Cesar sari Karničnik v svoji zagreznosti ni dovolil, to se je zgodilo čez skoraj šestdeset let, hudabivski rod živi na Karnicah, ne kot lastnik, pač pa kot najemnik zemlje, kot darar teh črnih lesov. Kot tak pa je edini pravi lastnik...

O tem sva razmišljala s Košatom, ko sva ležala na robu siemena, odkoder se je videlo na Podjuno pod nama. Mračno obzorje polno noči je ta pogled zmeraj bolj krležilo in kmalu je bila vsa ravnina polna edinstvene, krasne, prelepe koroske noči... Počasi se je mrak začel obesati tudi tu zgoraj po lesnatih bregovih. Najprej je napolnil gozdove same, potem je počasi zalival poseke in odrazil dnevno živno vedno više proti skalam. Tam se je najprej potuhnjeno stiskal med čeri in prepade, odkoder se je že mnogo bolj črn razbohotil na vse strani in srebalo sončne žarke, ki so se krčevito oprjemale starih vrhov, dokler jih ni vseh popil... Le Dobrac se je še dalje živorede žarel...

Mrak pa ni predolgo kraljeval. Kmalu je izšla na vzhodu bleda luna in zarja in preduna tančica je pokrila deželo. Iz te prelesti so se dvigale podobne Dobračne, Pece, Svinje, Golce, ko da bi vstajale iz hladne kopeli neizmerna srebrenega tolmuna... Nebo te noči se je sklanjalo brez utripanja nad vso to prelest, kakor se more sklanjati le nebo poletne koroske noči...

Nama s Košatom se je najprej zdelo, da je noč skrivnostno tiha. Toda to je bila zmota. Kmalu sva razločila, kako so šumeli gozdovi okoli Karnic, kako je dihal Obir z enakomernim odmevom svojih večnih vetrov, kako so pljuskali odmevi dravskih valov, tolmunov, kolovratov ter gor do tega siemena, kako so pod to predčno tančico živela in dihala polja in vasi obdravskih logov in dobav. Nekaj je zazvonilo, kot bi se slišali glasovi potopljениh zvonov iz spehč jezera... Glasovi, ki so jih čez dan sprejela vasa polja, glasovi žag in tovarn, ki so se čez dan nakopile v globačah in korit

TU PA TAM...

SAMI PRIZNAVAJO — Razna esita in rešeta slovenskega «Piccolia» so začela v zadnjem času precej spuščati. To so brez dvoma neizbežne posledice kroničnega pešanja možganskih sestavin «piccolovih» mastno plasnih maščev papirja. Tako jim je 10. t. m. uslo skozi njihovo proukljano esito dragoceno priznanje. Ti avetikanis nam vedo povedati da so si kominfornisti privoščili izključitev SHPZ iz SHPZ in tako prevzeli SHPZ v svoje roke... Zlata vredno priznanje: sami priznavajo, da so kominfornisti prevzeli SHPZ ter da predstavlja Pahor, Joco, Majnikova, Dekleva in ostali družabniki dejansko njihovo SHPZ. To je tudi res. Vsa njihova SHPZ se obliščijo okrog teh kulturnikov brez prosvetnih društev, kot skupina dobro plačanih Titlerjevih hlapcev, ki si po potrebi menjava funkcije. V tem so tudi zelo daničniki. Pomislite, da je celo Babičev «finančni minister» Zarko postal kar čez noč... predsednik SHPZ. Res nepredvidljive, kajne? Oevidno si je «pomočnici ministru» za časa svojega «poštvovnevalnega» ministrovanja zagotovili diskretno «penzijo» za dobo... sedmih suhih let in gre lahko mirne vesti v stežkos zasluženi kulturni pokoj. Nova funkcija mu prav gotovo ne bo delala večjih skrbi in preglav.

POSLANSTVO «BELCKOV» — V zadnji številki «Demokracije» so «sliparji» servirali slovenskega narodu zgodovinsko poslanico, ki pa je vsakekor bolj podobna obupnemu S.O.S. kljub temu, da se smatrajo za «prvobitne» za naše narodne pravice in za naš obstoj. Pomislite dragi bralci, «belčki» so postali kar čez noč «spravitelj», toda od kdaj to? Tega njihova «slavna zgodovina» seveda ne ve povedati. Ali so morda «spravitelj» iz partizanske borbe? Kaj še, niti glave niso dvignili izpod postelje ti sodreniški slovenskega naroda, o partizanstvu pa sploh ni govora. Skoda bi bilo njihovih odvetniških in bankirskih dobro rejenih trebuškov. Sele ko se je ezapadna demokracija trdno usidrala pri nas, šele takrat so prišli na dan kot ščurki. Toda njihova «zgodovinska poslanica» ni namenjena edino, da bi prikazala njihovo «slavo», trud, požrtvovalnost itd. Ko pravijo, da so si ezazlužili ne samo moralno, ampak tudi «materialno» podporo, so s to značilno besedico «materialno» — dejansko povedali kje jih čevlji žulijo. Cvenka potrebujejo! Evo jedro njihovega oroha. Oevidno se «belčkova» cedijo silne ko vidijo svoje pobratime tivoce v razkošnih ameriških avtomobilih. Kakaj spaka — so si mislili enadebnih liparji. Zakaj se ne bi tudi mi vozili; ali nismo tudi mi zvesti hlapci ameriških bankirjev, ali ne poveljujemo tudi mi eskreno in širokogrudno pomoč Wall-Street'skih bankirjev. Le tako se da razumeti njihova «poslanica», ki je oevidno namenjena «iskreni ameriški širokogrudnosti», ki bo brez dvoma utešila njihove želje in potrebe, da bo njihov «program» zmagal.

NAJBLIŽE DELAVSTVO — Ali veste morda kdo predstavlja danes na našem ozemlju najbolj borbeni del delavstva? Odgovor dobimo v Titlerjevem «Piccolu» od 15. t. m., kjer so se na dolgo in široko razpisali o sindikalni konferenci, ki jo je vodil sindikalista OVRE Bortolo Petronio. Tokrat je Bortolo menjal svojo vlogo, sčel je plašč predstavnika italijanske kulture in si oblekel haljo «doslednega sindikalista». Kaj pa je to človeče vsega čvekal o tem sploh ni vredno izgubljati besed in časa. Nekaj pa je vendar omembe vredno in to preslega že vsako mero humorja. Torej Bortolo je izjavil, da je najbolje delavstvo prisotno na njihovi konferenci. «To ste vsi — je povdaril policijci špijon pokojne OVRE. Pogledajo si nekoliko teh najboljših delavcev. Evo jih: Petronio, Luxa, Reschitz, Drassich, Kavs in Belizar Sancin. Tem je bila torej poverjena zgodovinska naloga, da «revišjo» zgodovinski razred. Na čelu teh «sindikalistov» se seveda obliščijo dosledno zvesti delavci Petronio, ki je svojo borbenost in zvestobo delavskemu razredu dokazal že pred fašističnim sodiščem, kjer je visoko donoe zapel slavospev duceju in pomagal s svojo «borbenostjo», da so prišli številni komunisti v fašistične ječe. Res pravlega močakarja so izbrali. Sedaj sicer ni fašističnih ječ, pač pa so udbovske in Petronio se bo zopet znašel v svojem elementu špijonaže in slavospevov drugemu duceju — Titlerju. V lepem vrtnem redu mu sledijo še drugi res «pravni delavci» kot so Luxa, Reschitz, Drassich & Co. V potu svojega obraza si služijo svoj kruh. Od zore do mraka trdo delajo in njihove roke so polne žuljev. Ali ni tako? Zlata vredni so taki sindikalisti in res jih Babič drago plačuje, o tem ni nikakega dvoma. Sicer pa svetujemo Babiču, da se po potrebi posluži brezposelnih sindikalistov» Demokracije. Tudi «belčki» so svoječasnno s dolgo mudi in težavnimi «erodili» neke svobodne sindikate o katerih pa ni duha ne sluha. Tako so obeli sindikalisti na «razpoloženju». To je bil prvi smrtvi poroda, kateremu se je v nedeljo pridružil še drugi, ki mu je kumoval boter Petronio. Stroške ponesrečenega sindikalnega porodca bo seveda plačalo jugoslovansko ljudstvo. Izterjala pa jih bo, kot običajno UDB-a.

DELO V MESTU IN NA VASU

Na občinskih sejah v Nabrežini in Zgoniku

SVETOVALCI SIAU ZA ENAKOPRAVNOST SLOVENSKEGA JEZIKA V VSEH OBČINAH

Italijanski svetovalec SIAU predložil resolucijo proti ukazu št. 183 VU - Poračun občine Devin-Nabrežina - Svetovalci SIAU zahtevajo preiskavo proti bivšemu fašističnemu županu Brovedaniju - V Zgoniku je občinski svet odobril številne sklepe in resolucijo za enakopravnost našega jezika - Propadle so klevete proti županu tov. Pircu

V ponedeljek 14. t. m. se je vršila druga redna seja občinskega sveta občine Devin-Nabrežina. Prisotnih je bilo 19 svetovalcev, tov. Marizza (SIAU) je upravičeno odsoten zaradi bolezni. Po prečitanih zapisnikih zadnje seje je vprašal za besedo italijanski svetovalec SIAU tov. Gratton Ferruccio, ki je predložil naslednjo resolucijo: «Občinski svet občine Devin-Nabrežina, zbran na rednem zasedanju dne 14. novembra 1949 — upovznan odlok ZVU št. 183 z dne 2. 9. 1949. ZVU je s tem odlokom postavila Slovence tega ozemlja na stališče drugovrstnega tuživega slovenskega naroda. S tem odlokom je našemu ljudstvu odvzeta pravica posluževati se materinskega jezika v obveščanju z občinsko upravo in dopušča edino izrednim primolom, da se slovenski občinski svetovalci štirih podeželskih občin poslužujejo svojega materinskega jezika ne to želijo ter edino le iz praktičnih razlogov. Navedeni odlok ZVU je za Slovence žaljiv. ZVU je na ta način kršila dolžnost članic OZN ki temelji na spoštovanju demokratičnih pravic vseh narodov. Zaradi tega poziva občinski svet ZVU, da spremeni odlok št. 183 v smislu, da se prizna slovenskemu narodu tega ozemlja pravico do uporabe svojega materinskega jezika v obveščanju z vsemi občinskimi sveti tega ozemlja».

Resolucijo, ki jo je predložil tov. Gratton bo obravnaval občinski svet na prihodnjem zasedanju. Občinski svetovalci so nato odobrili prodajo nekaterih občinskih parcel, ki jih je občina odstopila privatnikom za gradnjo. Razni privatniki, ki so že več let v dejanski posesti občinskih parcel trdijo, da to kupno ceno za plačali bivšemu fašističnemu podestatu Brovedaniju. Da se zadeva končno razreši je tov. Ado Slavce predlagal naj bi se v tem smislu pozanimali občinski svet ali občinski odbor. Ker so ostali občinski svetovalci glede tega predloga precej kolebali je tov. Slavce ponovno predlagal, da bodo svetovalci SIAU uvedli točno preiskavo o eventualnih odgovornostih bivšega podestata. Dokazni material bodo predložili občinskemu odboru, ki bo odločil o nadaljnjem postopku.

V naslednji točki dnevnega reda je prečital svetovalec Teron občinski poračun za leto 1950. Predvideni dohodki znašajo 20.362.537, predvideni izdatki pa 32.583.870. Občinski primanjkljaj bi znašal za leto 1950 12.221.333 lir. Po zakonskih predpisih mora poračun pregledati in odobriti tudi consko predsedstvo in nato finančni oddelek VU.

V teku diskusije o povračilu bolniških stroškov je svetovalec Bandini predlagal naj se sestavi posebna komisija v kateri morajo biti zastopane vse stranke. Tov. Ado Slavce je povdaril, da se strinja s predlogom, ki pa mora imeti predpogoja da se ostale stranke tega pošteno in lojalno držijo. Pri tem je tov. Slavce jasno razkrinjal zakulisne maneuvre ostalih strank ki so v oevidnem medsebojnem sporazumu onemogočile predstavnikom SIAU dostop v upravni svet občinske podpore ustanove. S to svobjo izjavo je spravil v oevidno zadrževanje vse ostale svetovalce kakor tudi župana, ki je skušal dokazovati, da ta izjava ne spada v dnevni red.

Seja v Zgoniku

Po otvoritvi seje občinskega sveta predložil župan tov. Pirce resolucijo proti ukazu št. 183 VU, kjer zahteva od anglo-ameriške VU, da postavi slovensčino v enakopraven položaj z italijanščino ter uvede sploh vse ostale ukrepe za enakopravnost obeh narodov. Z omenjenjo resolucijo pa ni bil v skladu Grilanc Ivan (Agnelotovec), ki je pripomnil da je resolucija preveč ostra, da ne smemo «zahačevati», nego «sprostiti». «Za danes bodimo prosjakji», je rekel nacionalistični hlapci, jutri bomo po njegovih besedah junaki. Kakšno junastvo se more roditi iz njegovega hlapčevstva, brez dvoma ni povedal.

O jasni in pošteni resoluciji proti krivičnemu ukazu št. 183, ki jo je predložil tov. zupan je poskušal spetokotoma navajati neke pridržke tudi babičevce Obad, češ da ni v njej govora o enakopravnosti slovenskega jezika. Vendar je bila resolucija končno enoglasno odobrena in podpisana. S strani babičevca Obada je prišel tudi predlog, da se sklepa o enakopravnosti slovensčine kot uveljavljeno v poslovanju občine. Zupan Pirce je izrazil svoje dvome, da bi s tem ne prišli v nasprotje z zakoni, kar bi poskušal lahko kdo izkoristiti kot kaže to najboljši primer v Milijah. Tak predlog je tam služil reakciji za prevetvo, da poskuša razpustiti napredno občinsko upravo.

Občinski tajnik pa opozori svetnike, da je bila dvojezičnost že pod prejšnjo upravo v rabi in da ne bo nič izvanrednega. Tako je sprejel predlog o uvedbi enakopravnosti slovensčine kot enokaprvni uradni jezik.

V OZRAČJU UKAZA ŠT. 206 VU

Policijska preiskava na sedežu P.D. „Rinaldi“

V našem mestu se ustvarja pravo ozračje kolonialnega režima, kjer se dan za dnem vrstijo preiskave in aretacije antifasistov in demokratov. To ozračje se je po objavi ukaza št. 206 še posebno poostroilo. Najnovejši primer tega je preiskava v prostorih P. D. «Rinaldi» in na sedežu Zveze komunistične mladine pri Sv. Jakobu, ki jo je policija izvršila v četrtek ob 7.40 uri zjutraj. Policija je prišla na lice mesta kar s tremi avtomobili. Skupina 5 policistov pa je pazljivo preiskala vse prostore v IV. nadstropju Ljudskega doma ul. Montecchi 6, kjer ima sedež prosvetno društvo «Rinaldi» in komunistična mladina. Po izvršeni preiskavi so odšli ne da bi dali nikakega pojasnila.

Toda ta preiskava ni edini primer. Pretekli teden je policija aretirala in deloma pridržala večje število mladih komunistov in bivših partizanov. Tako so bili aretirani 15-letni tov. Rabar Paolo, 18-letni Goruppi Silvio, Gino Foin in Kneipp Egido. Po daljšem policijskem zasliševanju so bili izpuščeni. Se vedno pa se nahajajo v zaporu tov. Zachigna Giordano, Cernetič Dino in Stojnič Mario. Razen tega je bila na stanovanju tovarišev Goruppija, Zachignea in Stojničeva izvršena tudi navedena policijska preiskava. Našli seveda niso nič. Ko so družine zasliševale pojasnila glede takega nasilnega postopanja so prejeli odgovor, da se išče orožje, municija in baje neke rakovice in povrniki. Vse to je preteveza s katero skušajo tukajšnje oblasti ustrahovati demokratično ljudstvo posebno pa mlade komuniste in partizane. Stalno jačanje komunistične mladine jim oevidno ni po godu in

zato se poslužujejo teh policijskih ustrahovalnih sistemov. V teh svojih protiljudskih naklepih pa so našli pri titofasističnih zvestih in predane zaveznike, ki jim na vse načine pomagajo. Tako vrši prav dobro svojo špijonsko poostroilo. Najnovejši primer tega je preiskava v prostorih P. D. «Rinaldi» in na sedežu Zveze komunistične mladine pri Sv. Jakobu, ki jo je policija izvršila v četrtek ob 7.40 uri zjutraj. Policija je prišla na lice mesta kar s tremi avtomobili. Skupina 5 policistov pa je pazljivo preiskala vse prostore v IV. nadstropju Ljudskega doma ul. Montecchi 6, kjer ima sedež prosvetno društvo «Rinaldi» in komunistična mladina. Po izvršeni preiskavi so odšli ne da bi dali nikakega pojasnila.

LJUDSKI ODER - TRST

Ruža L. Petelinova
v BOLJUNCU
v dvorani Prosvetnega doma
nedelja, 20. novembra ob 16. uri

ZAROMIL

pravljica o Krasu v 4 dejanjih
Predstava:
v BOLJUNCU
v SKEDNJU
(kino dvorana)
petek, 25. novembra ob 20. uri

VSTOPNINA:
Sedeži 150 lir
Stojišče: odrasli 100 lir
otroci 50 lir
P.S.: Na sedež ima vsakdo pravico vzeti po enega otroka.

Sodelujejo pri predstavi «Zaromil» se udeležijo z avtobusom (avtobusna postaja) točno ob 14.30 uri.

TEDENSKI SINDIKALNI PREGLED

ZAHTEVE ES ZA KOVINARSKO STROKO

Ponovna stavka nameščencev Bolniške blagajne - ES zahtevajo povišanje draginskih doklade za kovinarje - Protestna stavka nameščencev tovarn testenin - Tudi delavci podjetja Marzoli v tivanu stavkajo

Preteklo soboto so ponovno stopili v stavko vsi nameščenci tukajšnje Bolniške blagajne. Kljub prvi 48-urni protestni stavki ni hotelo ravateljstvo zavoda sprejeti delavskih zahtev. Stavko vodi strokovni odbor v katerem so zastopani predstavniki obeh sindikatov. Nameščenci so prvotno sklenili, da se stavka razširi tudi na osebo ambulanta in lekarn Bolniške blagajne. Ker pa je ravateljstvo pristalo na pogajanja se je stavka omejila le na administrativno osebje. V sporu bo interviralo tudi consko predsedstvo. Enotni sindikati so poslali Zvezi industrijevce uradno zahtevo za povišanje draginskih doklade kovinarjem. Obenem zahtevajo naj se nadaljujejo pogajanja glede povišanja plač delavcem te stroke. Iste korake bo morala povzeti tudi DZ, ki je že pred časom podpisala obojestranski sporazum z ES za skupno akcijo v korist kovinarjev.

V torek zjutraj je bila 1-urna protestna stavka nameščencev tovarn testenin, ki je popolnoma uspešna. Delodajalci namreč že več mesecev zavlačujejo izvedbo doleob delovne pogodbe, ki predvideva, da mora vsak nameščenec prejeti dnevno 45 gramov testenin brezplačno. Vsa pogajanja, ki so se vršila svoječasnno so ostala, zaradi trodruvnega stališča delodajalcev brezuspešna.

V torek so pričeli stavkati delavci nameščenci pri gradbenem podjetju Marzoli v Stivanu. Do tega sklepa so prišli, ker noče podjetje pristati na njihove povsem utemeljene zahteve. Podružnica ES v Nabrežini je še 5. oktobra t. l. zahtevala, da se prizna delavcem, ki so stalno izpostavljeni nevarnosti eksplozije vojnega materiala, ki se nahaja v bližini, posebna dnevna doklada v znesku 500 lir. Na vse nadaljnje intervencije ES so se delodajalci izgovarjali, da rešitev tega vprašanja ni od njih odvisna, temveč da mora o tem odločiti tehnični oddelek. Zaradi tega bodo delavci stavkali vse dokler ne prejmejo od podjetja ugodne rešitve.

Den 16. t. m. je poslala Zveza enotnih sindikatov protestno pismo g. Eddiemanu, ravnatelju za civilne zadeve VU z zahtevo, da se ukine odlok VU št. 206.

Šport

Spored jutrajšnjih tekem:
Nogomet: tekme za prvenstvo Tržaškega ozemlja:
Pristaniščni - Sv. Marko OM-MSA, na igrišču v Nabrežini ob 8.45 uri; Arzenal - Rojan, istotam ob 14.30; Costalunga - Sv. Ana, istotam ob 10.45; Skedenj - Frausin, na igrišču v Boljuncu ob 14.30; Dreher - Primorje PK, na igrišču v Trebčah ob 14.30; Magdalena - Tovarna strojev, istotam ob 10.30. Počiva četa Nabrežine.

Tekme za prvenstvo cone:
Nabrežina ob 12.45; Ponzianini ob 19. uri.

Za Podlonjer se vrši vpisovanje otrok za otroško božičnico v P. D. «Zvezda» in sicer vsaki dan ob 18. do 19. uri.

Slikarska razstava umetnika «ernigoja»

Od 5. novembra razstavlja v Scorpione akad. slikar prof. A. Černigoj svoje slikarske in kiparske umetnine, vsakekor zasluži ta razstava

ZGODOVINSKI DNEVI

- 19. 11. — dan sovjetskega toptstva. Tega dne praznuje sovjetsko pričetka zgodovinske ofenzive Rdeče armade pri Stalingradu.
- 19. 11. 1808 se je rodil v Kranju Janez Bleiweis, profesor zoovozdravstva in urednik ljubljanskega lista «Novice» Umrl je leta 1881.
- 20. 11. 1875 se je rodil Mihail Ilevnovič Kalinin predsednik vrhovnega sovjeta ZSSR.
- 20. 11. 1813 se je rodil Franc Maklošič. Po rodu je bil iz domerščaka pri Ljutomeru. Studiral je v Gradcu in na Dunaju. Bil je med največjih jezikoslovci 19. stoletja.
- 20. 11. 1920 je umrl Lev Nikolajevič Tolstoj, znameniti ruski pisatelj (roj. 9. sept. 1828). Spisal je mnogo romanov. Bil je oznanjevalec nove socialistične dobe.
- 21. 11. 1694 se je rodil Fr. A. Voltaire, francoski filozof.
- 23. 11. 1747 se je rodil Ziga Zois, podpornik slovenske književnosti.
- 23. 11. 1835 se je rodil skladatelj Davorin Jenko; umrl je 25. 11. 1914.
- 24. 11. 1906 je umrl egoriški čeka Simon Gregorčič.

RADIO

TRST II.
Sobota: 13.40 Slovenski narodni motivi; 18.30 Oddaja za najmlajše - Člani radijskega odra bodo ograji pravljico; 20. Koncert pianistke Mirce Sincinove; 20.30 Programski periskop; 21. Sobotni večer; 22. Plesna glasba; 23. Serenada in romance.

Nedelja: 8.10 Dobro jutro - ali še več?; 8.45 Slovenske narodne pesmi, igra na harmoniki Marija Sincin; 9. Kmetijska oddaja; 11.30 Aktualnosti; 12.15 Od melodije do melodije; 13.40 Poeta sopranistka Otonda in tenorist Dušan Perčič; 13. Glasba po željah; 15. Radijski oder: L. A. Martin - «Verigeske mantilna igra v 3 dejanjih»; 16. Pogovor z ženo; 20. Z narodno pesmjo široi Slovenije; 21. Z domaće knjižnice police.

Ponedeljek: 7.40 Dobro jutro - ali še več?; 13. Iz ruskega glasbenega sveta; 19. Evropski obnovenje ni našt; 20. Sportna kronika; 20.30 Okno v svet; 20.45 Ponchielli «Gioconda» opera v 3 delih.

Torek: 13. Glasba po željah; 18. Nekaj Vivaldijevih skladb; 19. Filmski trak; 20. Vokalni koncert tenorista Dušana Perčiča; 21. Vzori mladini: «Vaje»; 22. Terani krožek slovenskih pisateljev leta 1854; 21.30 Dvorkov koncert za celo in orkester v 3 delih.

Sreda: 13. Glasba po željah; 18. Mamma pripoveduje; 18.45 19. Johann Strauss; 19. Zdravniški večer; 20. Iz slovenskih oper; 21. Razgovori pred mikrofonom; 22. Serenada in nokturna.

Četrek: 13. Slovenski motivi; Vokalni duo ob spremljavi harmonikarja Marija Sincina; 18. Glasbeno predavanje; 19. Slovenski koncert; 20. Vokalni koncert; 21. Pianistke Otte Ondine; 22. Radijski oder: Anton Leskovec «Verigeske in neverna», drama v treh dejanjih; 23. Petek: 7.40 Dobro jutro; 8.10 Veste; 13. Glasba po željah; 18.45 Stramel kvintet pod vodstvom S. Sonca; 19. Tržaški kulturni razgovori; 20. Operne arije in dueti; 21. Mojstri besede; 21.30 Beethoven; Simfonija št. 2 v D duru.

MOSKVA
(V srbohrvaščini) čas: 6.00 val. dol. 19.72; 25.08; čas: 16.00 val. dol. 19.78; 25.08; 25.28; 30.90; 30.96; val. dol. 25.08; 19.78; 30.96; čas: 20.30 val. dol. 25.08; 30.90; 30.96; 280.9; čas: 21.30 val. dol. 25.08; 30.96; 280.9; 377.4; čas: 22.30 val. dol. 25.08; 30.96; 280.9; 377.4; čas: 23.30 val. dol. 25.08; 30.96; 280.9; 377.4; čas: 01. val. dol. 30.96; 280.9; 377.4.

Razen tega vsako nedeljo 11.30 val. dol. 19.78; 25.08. (V slovenščini) čas: 18.15 val. dol. 19.78; 25.08; 30.96; čas: 22.00 val. dol. 19.78; 25.08; 30.96; 280.9; 377.4; čas: 24.00 val. dol. 30.96; 280.9; 377.4; čas: 01.30 val. dol. 30.96; 280.9; 377.4.

SOFIJA
(V srbohrvaščini) čas: 18.15 val. dol. 39.11; čas: 2.45 val. dol. 39.11; čas: 2.45 val. dol. 39.11; čas: 2.45 val. dol. 39.11.

PRAGA
(V srbohrvaščini) čas: 6-7, val. dol. 31.4; čas: 16.30-17 val. dol. 31.4; (V slovenščini) čas: 17-17.15 val. dol. 49.92; čas: 17.15-17.45 val. dol. 49.92; (V srbohrvaščini) čas: 20.30-20.45 val. dol. 31.41.

BUKARESTA
V srbohrvaščini čas: 20.00 val. dol. 48.30.

BUDIMPEŠTA
(V srbohrvaščini) čas: 7, do 17.30 val. dol. 288.5; čas: 17.45 do 18, val. dol. 288.5; čas: 19.40 do 20 val. dol. 288.5; (V slovenščini) čas: 20.45 do 21.30 val. dol. 288.5.

(V srbohrvaščini) čas: 22 do 23.30 val. dol. 288.5. (V slovenščini) čas: 23.45 do 24.30 val. dol. 288.5. (V srbohrvaščini) čas: 24 do 25.30 val. dol. 48.30.

VAHSAVA
V srbohrvaščini čas: 19.80 val. dol. 48.25.

TIRANA
(V srbohrvaščini) čas: 21.00 val. dol. 38.22.

Odgov. urednik DUSAN KOPRIVIC
Založništvo «DELA»
Tiska Tip. Adriatica - Rimsko-odra 11.
Dovoljenje A. I. S.

TITOVCI SABOTIRAJO OBČNI ZBOR

Tudi grožnje s policijo jim ne bodo pomagale

Vasi Prosek in Kontovel sta poznani kot zelo aktivni na prosvetnem polju. Kulturni razvoj, ki je množično zajel skoro vse vašane, pa oevidno ni po volji tamkajšnjim Titovim agentom, od katerih so nekateri celo odborniki P. D. «Ivan Vojko». Ti, od Babiča dobro plačani elementi poskušajo na vse načine ovirati redno delovanje prosvetnega društva. Tako so že lansko leto sabotalirali proslavo Oktobrske revolucije s tem, da so preprečili pevskemu zboru nastop in preprečili pevovodjo, da se je v zadnjem trenutku odtegnil. Tako so postopali pri vseh ljudskih manifestacijah. Povsem drugačen odnos pa so pokazali do «belčkov». Ob priliki poroke hčere kandidatke «Ipe» je tajnik društva, znan Babičev agent, organiziral del revskega zbora, ki je pred poroko «epoštali» novoporočence.

Tudi preteklo nedeljo so skušali sabotalirati predstavo Ljudskega odra na Kontovelju. Da bi odtegnili ljudstvo so v naglici organizirali na Proseku lutkovno predstavo. Manever pa je bil docela oevidnen in ljudstvo ni nasledilo. Lutkovna predstava je šla erakom žvižgat, ker so kljub mobiliziranju po cestah, nabrali celih... 6 (reci in piši šest) ljudi.

V zadnjem času pa so se posebej napeli vse svoje sile, da bi onemogočili občni zbor. P. D. «Ivan Vojko». Čeprav so ha seji odbora soglasno sklenili, da bo občni zbor 19. t. m., so se naknadno premislili in nočejo več obnega zbora. Njihova sabotaža je oevidna: nočejo izročiti društvenih izkaznice za vpis novih članov kot je bilo prvotno dogovorjeno. Spoznali so pač, da jim ljudstvo noče slediti na njihovi poti izdajstva in protisovjetizma. V svojem onemoglem sovraštvo so celo zagrozili da bodo preprečili občni zbor potom policije. Toda vse zaman!

Delovno ljudstvo z Proseka in Kontovela se bo kljub vsem njihovim podlim naklanam množično udeležilo obnega zbora, kjer bodo prečeli titofasisti sličen odgovor kot so ga prejeli pri upravnih voltvah, ko so neslavno epogoreli.

Ljudstvo bo izvolilo take prosvetne delavce, ki bodo jamčili za nadaljnji razvoj napredne in ljudske kulture.

MLADINA KORAKA PO POTI napredne ljudske kulture

Z mnogih strani prihajajo vedno nove smernice in nova navodila za gojenje slovenske kulture na STO. Kot vedno v zgodovini našega naroda, skušajo razne politične skupine izrabljati kulturno polje, ali boljše rečeno besedo kulture in svoje politične, ali skrajno strankarske namene in jo tudi stvarno izrabljajo. Najbolj zainteresirane so prvo tiste sile, ki se zaradi svojih ozko vidnih sebičnih interesov nahajajo — po njihovem mnenju — eno stopnico višje od preprostih ljudskih množic. Kultura bi po njihovem mnenju morala služiti kot človekolovska mreža, ali orožje, preko katerega naj bi si podvržli množice malomeščanske strankarske mu vplivu. To je z ene strani. Z druge pa prepričano in zavestno izrabljajo kulturno naklonjenost naših ljudi in kulturo samo za razbijanje enotnosti ljudskih množic in demokratičnega pokreta. Na žalost ima tako v prvem kot v drugem primeru slovenska «inteligenca» glavno vlogo. Tako postaja kulturno prosvetno polje profesionalni predmet skupine ezvizišnih in izbranih ljudi. Zato ni dvoma, da predstavljajo ti poskušni nevarnost pri razvoju masovnega ljudskega kulturnega udejstvovanja. Zaradi tega bi bilo nevarno in nepravilno prezreti ta dejstva in podočevajati važnost borbe, ki se vodi tudi na tem polju. Naši preposti ljudje - v prvi vrsti mladina - in del ljudske inteligence so to vprašanje v dobri meri razumela in odločno ter jasno odgovarjajo. Zadnji občni zbor,

sklican na zahtevo društev, je to dejstvo potrdil. Toda dejstva ostajajo dejstva, ki jih nihče ne more spremeniti pred očmi ljudskih množic. To nam dokazuje predvsem velik polet in razveseljiva udeležba slovenske mladine v kulturni aktivnosti. Hočemo za enkrat omeniti le nekatera od najbolj vidnih dokazov in primerov. V zadnjem času so se vršile okrajne mladinske konference, ali prazniki mladine. Ob tej priliki smo prisostvovali raznim kulturnim izvajanjem dramskih skupin, pevskih zborov, harmonikašev itd., pri katerih je sodelovala samo mladina. Omeniti je treba openski okraj, kjer je mladina skoraj iz vsake vasi nekaj priredila. Na čelu stoje mladinci z Opčin, ki jih je preko dvajset v pevskem zboru in vzpirajojo po naših vaseh Finžgarjevo igro «Naša kria». Tako je treba omeniti mladino iz Doline, ki z dramsko skupino 21 mladincev in mladink odlično izvaja Jurčičevo igro «Domena».

Ne zaostaja niti mladina Sv. Križe: okrog 30 jih je v novo ustanovljenem pevskem zboru, nad petnajst v dramskem odseku, 11 pri orkestru. V Lonjerju je 18 mladincev in mladink v pevskem zboru pod vodstvom zavednega 18-letnega Čoka Karla, ter 20 v dramski skupini, ki bo v kratkem upriporila svojo prvo igro. V Boljuncu imamo 80 mladincev v pevskem zboru, pri Ljudskem odru 36 mladincev in mladink. Te podatke bi mogli nadaljevati in zajeti še mnogo vasi in sektorjev, kot so Trebče, Rimanje, Skedenj, Sv. Ivan, Konkel itd. Skoraj povsod, je naša mladina razumela važnost razvoja kulture in se vedno bolj množično

tem s čutom odgovornosti približuje temu delu. Naše zadovoljstvo nad tem dejstvom ne sme pomeniti, da smo dosegli višek možnosti in da se zato lahko ustavimo. Obratno, po vzgledu najboljših vasi kot so Dolina, Opčine, Sv. Križ moramo izboljšati to delo povsod. Mladina mora z veseljem in ponosom biti prijetna pri razvoju naše ljudske kulture in se tako istočasno tudi vzgajati.